

GLASILO OK SZDL KOČEVJE

Srečno in uspešno v letu 1987

Začel bom nekoliko nena-
vadno in sicer s prisposobo
nekega trenerja plavalne ekipe
na koncu tekmovalne sezone, ki
je ugotovil: »Res je, da nismo
dosegli nobene zmage – na
srečo pa tudi ni nihče izmed nas
utonil.« Tega ne bi smeli dobe-
sedno prenesti na naše gospo-
darsko področje, ker so bili pri
nekaterih DO doseženi določeni
pozitivni premiki. V tako težkih
pogojih gospodarjenja ni
mogoče pričakovati hitrih pre-
obratov.

V navadi je, da na koncu leta
pregledamo svoje opravljeno
delo in na podlagi ugotovitev
pripravimo gospodarsko-finan-
čni načrt za naslednje leto. Naj-
bolje je, da pogledamo, kako je
bil razdeljen čisti dohodek v
devetih mesecih tega leta.

Za osebne dohodke smo
namenili 7.685,4 milijona din
(ind. 217),
za skupno porabo v TOZD oz.
DO 484,3 milijona din (ind.
186),
za akumulacijo pa je ostalo le
1.715,1 milijona din (ind. 117).

Ob pogledu na indekse rasti
ugotovimo le 17 % rast sredstev
za akumulacijo, ob 93% infla-
ciji. S katerimi sredstvi naj
nabavljamo nove moderne
stroje za nove proizvodne pro-
grame, da bi si lahko v nasled-
njem obdobju zagotovili realno

rast osebnih dohodkov in utrdili
ekonomski položaj tovarne in ne
nazadnje sanirali zaskrbljujoče
stanje na področju skupnih
programov razvoja šolstva,
zdravstva, socialnega skrbstva in
komunalnih dejavnosti. Brez
kakršnega-koli prepričevanja bi
moral biti to motiv slehernega
delavca, ker je to vendar popol-
noma razumljivo. S polomlje-
nimi zastarelimi stroji in nein-
teresanimi izdelki za tržišče
bomo ostali praznih rok. Za
takšno delitev čistega dohodka
je težko najti opravičilo. Če smo
delili, samoupravno sigurno
nismo ostali dobro, ker si žagamo
lastno vejo, na kateri še nekako
sedimo. Možno je razmišljati
tudi v drugo smer splošno zna-
nega izreka »bolje vrabec v roki,
kot golob na strehi.« Samo to
daje slutiti, da nekomu ne verja-
memo: državi, ki vse bolj posega
v sfero pridobivanja celotnega
prihodka in delitev dohodka –
seveda z namenom, da bi gospo-
darstvo dobilo zdravo osnovo za
razvoj in izvozno naravnost,
kar ji najbolj ne uspeva, raznim
samoupravnim sporazumom in
družbenim dogovorom, ki več
jemljejo, kot dajejo, saniranju
slabega gospodarjenja oz.
samemu sebi v lastni TOZD?

Omenjena razmišljanja ne bi
bilo umestno zanikati, ker se
nam samoupravno odločanje o

delitvi dohodka vedno bolj
iznika izpod rok. To je ena
stran »medalje«. Druga je, da
smo po rezultatih gospodarjenja
izmed trinajstih občin v ljub-
ljanski regiji na zadnjem mestu.
Torej so vzroki še druge. Jasno
nam bi moralo biti, da brez
ustreznih strokovnih delavcev,
ob primernih osebnih dohodkih
ni razvoja. Svoje zastarele
izdelke bomo še nekaj časa pro-
dajali z izgubo, ali minimalno
akumulacijo, nakar nas bo
tržišče izločilo. Tega ne smemo
dopustiti. Tiste, ki tega nočejo
razumeti, je nujno onemogočiti
v korist večine dobro mislečih
delavcev.

Poglejmo, kaj ugotavljamo v
lastni hiši na nivoju gospo-
darstva:

- Celotni prihodek je za 9
mesecev višji za 179,7 ind.
točk
- Porabljena sredstva za 176,2
ind. točk
- Iz tega sledi rast dohodka za
189,0 ind. točk
- Obveznosti iz dohodka so
nižje za 188,5 ind. točk
- Plačane obresti so v izrednem
porastu za 223,6 ind. točk
- Razmerje med ustvarjenim
dohodkom in čistim dohod-
kom se ni spremenilo, ostaja
1,45 ind. točk

Z delitvijo čistega dohodka in
inflacijo smo se seznanili pred-
hodno.

To je povprečje rasti za
celotno gospodarstvo občine. Po
posameznih DO se te rasti
močno razlikujejo – od bistveno
boljših do hudo slabih. Dejstvo
je, da smo ustvarili preizek
celoten prihodek in dohodek, da
o akumulaciji sploh ne govo-
rimo, ker je njena realna rast
76 % nižja kot v istem obdobju
lani – če upoštevamo inflacijo.

Primerjava z absolutnimi
zneski plačanih obresti v višini
5.116,3 milijone din z ustvarjeno
akumulacijo 1.715,1 milijon din
in maso sredstev za osebne
dohodke, ki znaša 7.685,4 mili-
jona din, ugotovimo nemogočo
in nesprijetno situacijo. Še
malo pa bodo obresti enake
bruto osebnim dohodkom; ob
tem, da znaša povprečni mesečni
neto osebni dohodek na delavca
v gospodarstvu le 91.220 din in
je najnižji v ljubljanski regiji.
Torej veliko rast sredstev za
osebne dohodke, nizke pov-
prečne plače, negativna realna
rast sredstev za akumulacijo in
najslabši gospodarski rezultati v
regiji so dejstvo – kako napisati
vzpodbuden članek, za naš časopis
pa nekaj povsem drugega.

Mogoče je to ponavljanje šte-
vil in misli, ki niso prijetne,
vendar od minulega in tekočega
ekonomske produktivnega dela
živimo in se razvijamo. S temi
rezultati lahko le živitarimo.
Tudi na izvoznem področju se
nam, nič boljše ne piše. Imamo
najnižjo rast. Izvozili smo za
36,6 % manj kot lani.

Pri vsem tem se srečujemo z
veliko zadolženostjo kočevskega
gospodarstva. Ta znaša v starih
dinarjih 1.631,3 milijarde dinar-
jev. V tem obdobju se je ta

povečala za 228 indeksi točk.
Od tega zneska je uporabljenih
1.278,9 starih milijard din za
obratna in le 352,4 starih mili-
jard za osnova sredstva. Gospo-
darstvo, ki uporablja 78,4 %
izposojenih denarnih sredstev za
tekoče poslovanje in le 21,6 %
za investicije v osnovna sredstva
oz. sanacije, ob visokih obrest-
nih merah je v normalnih razme-
rah, kjer vladajo ekonomske
zakonitosti pred likvidacijo.

Sprašujem, kaj se bo zgodilo,
ko bomo prisiljeni uporabljati
»realne ekonomske kategorije«
o katerih se danes toliko piše in
govori. Povprečno razgledancu
delavcu ne more biti jasno,
kaj ta izraz pomeni, čeprav bo v
prvih vrstah, ki bo to spre-
membo občutil na lastni koži.

Zdi se, da manjka tistim, ki
dajejo takšne strokovne izraze v
javnost psihološki posluh za
sprejemanje teh na drugi strani.
Ne verjamem pa v to, da bi se
čim manj razumeli v vlogi
samoupravnega odločanja.

Preprosta pojasnitev redne
ekonomske kategorije je na
enem izmed mnogih primerov
sledača: »računovodji vedo, da
imajo nekatere zgradbe
(fabrike) takšno knjižno vred-
nost, da jo lahko takoj odkupi
marsikateri privatnik. Te se naj
bi na novo realno ocenile in
imele realno vrednost. Realno
ekonomsko poslovanje z druž-
benimi sredstvi je absolutno
nujno.

Nadaljevanje na 2. strani

Usmeritve za delo občinske in krajevnih organizacij SZDL

Že od septembra potekajo
priprave za programske seje kra-
jevskih konferenc in občinske
konference SZDL. Namen vseh
priprav in samih izvedb prog-
ramskih sej je, da ugotovimo
uspešnost pa tudi pomanjklji-
vosti pri uresničevanju program-
skih usmeritev za leto 1986 ter
da se dogovorimo o nalogah in
aktivnostih za leto 1987.

Prav programske seje organi-
zаций SZDL dajejo veliko mož-
nost, da si povemo, »kje nas
čevlji žuli« in kako se organizi-
rati za izboljšanje stanja, v kate-
rem se nahajamo.

Čeprav se v socialistični zvezi
srečujemo z vsemi problemi, ki
tarejo našo družbo, kakor tudi s
problemi družbenih organizacij,
društev in posameznikov, smo
vseeno prepričani in priprav-
ljeni, da jih v tesni povezavi z
delovnimi ljudmi in občani tudi
postopoma razrešujemo.

Med prednostne naloge v pri-
hodnjem letu štejemo tudi
usposabljanje aktivistov SZDL
in na terenu, in to predvsem v
samem mestu ter v obmestnih
krajevnih skupnostih, za tes-
nejše povezovanje z občani in za
neposredno razreševanje števil-
nih vprašanj oz. problemov, ki
tarejo občane.

Želimo si, da bi socialistična
zveza na terenu postala osnovni
dejavnik povezovanja občanov,
njihovih pobud, predlogov pa
tudi pobudnik za razreševanje

kritičnih pripomb občanov ne
glede na katero področje se
nanašajo. Področni odbori socia-
listične zveze v mestu Kočevje bi
moral biti sestavljeni tako, da
bodo v svoje delo lahko vključili
poleg predstavnikov osnovnih
družbenopolitičnih organizacij
tudi predstavnike skupnosti sta-
novalcev, predstavnike prebival-
cev posameznih ulic ali večjih
stanovanjskih blokov in ostale
posameznike.

Vsak področni odbor SZDL
bi moral imeti vsaj majhen
uradni prostor z nabiralnikom za
pisma občanov, za njihove
pobude in predloge ter tudi za
kritične pripombe. Področni
odbor SZDL mora postati tudi
osnovna celica za oblikovanje
mnenj pri obravnavi skupščin-
skih gradiv ter izhodišče za delo-
vanje delegatskega sistema v KS
v skupščinah SIS in v skupščini
občine Kočevje.

Naslednja prednostna naloga
je razreševanje ustreznih pogo-
jev za ponovno uvedbo enoiz-
menskega pouka v osnovni šoli
Zbora odposlancev Kočevje.
Sednji prostorski pogoji v vseh
osnovnih šolah in občini ne
zadostajo več številu šoloobvez-
nih otrok niti potrebam sodob-
nega pouka. Tako se postavlja
pred vse delovne ljudi in občane
težek problem, kako sofinanci-
rati program razvoja osnovne
šole. Socialistična zveza bo v ta
namen organizirala široko javno

razpravo, na kateri se bodo
občani izrekli o načinu zbiranja
potrebnih sredstev.

Socialistična zveza si bo tudi v
prihodnjem letu prizadevala, da
se bodo dosledno uveljavljali in
uresničevali cilji dolgoročnega
programa ekonomske stabiliza-
cije. Pri tem se bo zavzemala za
to, da bodo organizacije združe-
nega dela z naslonitvijo na lastne
sile, z bolj ustvarjalnim delom in
učinkovitejšim gospodarjenjem
ter nagrajevanjem po rezultatih
dela dosegle boljše rezultate.

L. Š.

Občinska konferenca
ZRVS Kočevje

vas vlijudno vabi
na

svečano akademijo

v počastitev dneva JLA
– 22. decembra,

v petek, 19. decembra 1986
ob 17. uri
v Šeškovem domu v Kočevju

Poleg kulturnega programa
bo na akademiji tudi podelitev
priznanj, plaket in napredovanj

Srečno in uspešno v letu 1987

(nadaljevanje s 1. strani)

Ob takšni zadolženosti in nekumulativnem gospodarstvu je seveda takšno poslovanje silno boleče. Gospodarske težave imajo danes tudi razvite in bogate države. Prisiljene so odpuščati delavce, zapirati tovarne, omejevati uvoz, vendar s tekočimi ukrepi poizkušajo krizo ublažiti. Vsi smo prisiljeni zdraviti stare grehe in sanirati tekoče stanje, ki ga spremljajo tudi zunanji negativni vplivi, zato moramo biti toliko bolj odločni. - Ali smo?

Poglejmo za nekatere čisto droben problem, ki kaže na našo miselnost in kratkovidnost. Slehernemu je znana aktualna tema o številu družbenih osebnih avtomobilov in dolgočasje čaka-jočih šoferjev - glede na resnično razkošje ob takšni zadolženosti in slabih gospodarskih rezultatih. Pri takšnem ocenjevanju moramo biti dosledni. Kazati samo na drugega, sebe pa ne videti ni sprejemljivo. V Kočevju imamo kar naenkrat ogromno število družbenih osebnih avtomobilov in kombijev, ki svoja kolesa pridno vrtijo, često z enim potnikom in več avtomobilov v isto smer. Nihče nima ničesar proti tem avtomobilom, vendar so določene meje, ki jih je možno tolerirati. Komite mora za takšne primere takoj pripraviti analizo, IS pa ukrepati. Poudarjam, da ni to najtežji primer - ima pa veliko odzivnost pri občanah.

Ob novoletnem iskanju boljše bodočnosti bomo morali začeti kvalitetnejše delati in izrabljati delovni čas. Bolje bo potrebno načrtovati, umno gospodariti in sklepe, ki jih sprejemamo uresničevati v čim krajšem roku, kajti naša počasnost na vseh nivojih je splošno znana. Zgrozili bi se, če bi analizirali realizacijo sprejetih sklepov z njihovo vsebino - od federacije do TOZD. Mislim, da bi bil zaključek sledeč: »Vrsta sklepov in resolucij ima isto vsebino, ki jim

vrsto let ni bilo dano, da bi bili realizirani.« Veste koliko dragocene časa smo izgubili? Odločnost samoupravnega delegatskega delovanja z razmejitvijo strokovne poslovlosti morajo dobiti pomembnejšo težo odgovornosti. Brezplodne dolge govornike in razpravljalce, ki vse znajo in vedo, naj ne bi poslušali. Za takšne svoje nastope bodo imeli več časa in poslušalcev v kasnejših časih. Rad bi povedal, da nam takšno sestankovanje brez rezultatov jemlje dragoceni čas, delegate utruja in ne nazadnje jemlje zaupanje tistih, ki pričakujejo pozitivne rešitve - to se delavci na svojih delovnih mestih v vseh panogah. Ali ste že slišali kakšno mnenje imajo sosedi o tej zadevi? Trdijo, da se pri njih izgublja čas s stavkami - v Jugoslaviji pa s sestankovanjem. Ko nekako pri nas legaliziramo stavke moramo na področju sestankovanja narediti red. Vstran z ironijo, ustvariti moramo red, ki bo omogočal graditev materialno in po duhu bogatejšo samoupravno sociali-

stično družbo. To smo dolžni tistim, ki so v NOB branili našo domovino in ji dali ton razvoja družbenopolitičnega samoupravnega socialističnega življenja. Ta dolg imamo tudi pred zunanjim svetom, ki nas in naš sistem ocenjuje iz svojega zornega kota.

Ekonomsko produktivno delo in pospešeno vključevanje v mednarodne gospodarske razvojne tokove nakazujejo rešitve. Premik v tej smeri nam bi v letu 1987 veliko pomenil. Takšno delo nas naj bi pričelo osvobajati težav, vendar z majhnim popravkom. Sočasno bi se morali znebiti tistih, ki povzročajo brezpredmetno delo drugim in sebi. Često poslušamo in sami govorimo o nujnem prestrukturiranju gospodarstva. Malo, ali nič pa o preusmeritvi in reorganizaciji številnih delavcev v upravnih, skupščinskih, političnih nadzornih organov in ožji režiji v delovnih organizacijah. Morali bi resneje obravnavati družbeno produktivno delo, kajti to je tisto, ki je vgrajeno v naš končni ekonomski efekt

celotne družbe. Ločena obravnava gospodarstva in negospodarstva ne bi smela imeti domovinske pravice.

Bralcu, ki bo čital ta nenavaden uvodnik, dopuščam, da si ustvari svojo sliko in oceno. Poizkušal sem biti odkrit in neposreden, nikakor pa ne skeptičen. Ob nekoliko izboljšani kadrovski strukturi imamo v okviru občine delavce, ki lahko uresničijo dokaj težke naloge, ki jih nakazuje resolucija ekonomskega razvoja občine Kočevje. Sedanji napori v tej smeri so skoraj v sleherni DO prisotni.

Na koncu mi dovolite, da vam vsem skupaj v imenu Občinske skupščine, njenega Izvršnega sveta in družbenopolitičnih organizacij naše občine zaželimo prijetno novoletno praznovanje v krogu svojih najbližjih - s posebno željo, da bi bili v letu 1987 uspešnejši, prodornejši na skupni poti k cilju načrtovanega uspeha.

Predsednik SO
Kočevje
Stane LETONJA

Poziv medvojnim izgnancem v SR Srbijo

Vlak »Bratstva in enotnosti«

Manifestacija Vlak »Bratstva in enotnosti« je tradicionalna že od leta 1961 in je odraz stalnih prijateljskih vezi med bivšimi izgnanci iz SR Slovenije, ki jih je okupator leta 1941 izgnal iz njihovih domov in njihovimi gostitelji v SR Srbiji, kjer so izgnanci našli svoj drugi dom. Velika večina je dobila toplo in prijateljsko zatočišče pri srbskih bratih in sestrah, ki so skupaj z njimi preživljali težave vojne vihre ter prenašali nadčloveške napore in trpljenje.

Značilno za manifestacijo je, da je Vlak tradicionalni simbol ohranjanja, razvijanja in utre-

vanja revolucionarnih izročil NOB ter pomemben prispevek k nadaljnemu razvoju in krepitvi bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti. Vlak je postal največja manifestacija povezovanja med slovenskimi izgnanci in njihovimi gostitelji, postal je porok, da velike revolucionarne izkušnje ne bodo nikoli zamrle. S to manifestacijo se revolucionarna izročila NOB prenašajo tudi na mlajše rodove.

Medobčinska koordinacijska odbora Vlaka »Bratstva in enotnosti«, ki bo iz SR Srbije pripeljal gostitelje medvojnih izgnancev in njihove najozje družinske člane h gostiteljem v SR Slovenijo.

Vlak bo odpeljal iz Kraljeva oziroma Titovega Užica 4. junija, prispel v Maribor oziroma na Jesenice 5. junija, vrnal pa se bo 8. junija 1987.

Občinske konference SZDL vseh sodelujočih občin v SR Slo-

veniji, Mestna konferenca SZDL Maribor in Medobčinski svet SZDL Ljubljana pozivajo slovenske medvojnne izgnance in njihove ožje družinske člane, da se čimprej zglasijo na sedežu svoje občinske konference SZDL, Mestne konference SZDL Maribor ali Medobčinskega sveta SZDL Ljubljana, kjer prejmejo posebna vabila, s katerimi bodo najpozneje do 20. januarja 1987 povabili svoje-medvojnne gostitelje, da jih z Vlakom »Bratstva in enotnosti« obišejo.

Vse ostale informacije v zvezi s prihodom Vlaka »Bratstva in enotnosti« dobijo zainteresirani na sedežih svojih občinskih konferenc SZDL, na Mestni konferenci SZDL Maribor in Medobčinskemu svetu SZDL Ljubljana.

Medobčinski koordinacijski odbor Vlaka »Bratstva in enotnosti« Slovenije

Z izkopano plodno zemljo bi morali ravnati skrbno

V minulih letih se je v Kočevju in okolici pri izvajanju gradbenih del uničilo precejšnje površine plodne zemlje. Podatki o spremembi namembnosti kmetijskih zemljišč kažejo, da se povprečno letno pozida okoli 5 ha kmetijskih zemljišč ali še več. Vsa prizadevanja, da bi pri teh posegih plodno zemljo strokovno odstranili, so bila brez uspeha, ker se temu vprašanju ni posvečalo posebno skrb. Tako se je plodna zemlja uporabljala za razne namene, najmanj pa za

pridobitev plodnih površin. Zato obstojajo predlogi, da bi sprejeli predpis o ravnanju s plodno zemljo in s tem zavzeli izvajalce gradbenih del, da bi izkop plodne zemlje izvajali na način, ki bi ohranjal njeno prvotno sestavo. Izvajalci del pa naj si bi obdržali le tiste količine zemlje, ki jih potrebujejo za ureditev lastne okolice. S tem ukrepom bi preprečili tudi neorganizirano prodajo te zemlje.

Viktor Dragoš

Izdelan je načrt zimske cestno vzdrževalne službe

V prizadevanju, da bi bilo delo zimske cestno vzdrževalne službe pri čiščenju cest in ulic, ki jo upravlja delovna organizacija Komunala Kočevje, čimbolj načrtno, je izdelan poseben načrt. Ta med ostalim določa, kako poteka delo vsakega posameznika v dnevnem in nočnem času. Da ne bi imeli kakih večjih težav pri izvajanju teh nalog, so kupili dve vozili. Načrt te službe predvideva čiščenje snega od 15. oktobra 1986 do 15. marca 1987. Vsi tisti, ki imajo v tej zvezi

kake nevhčenosti ali pripombe, imajo možnost to sporočiti na telefon 851-993, vendar takrat, ko sneži. V tej delovni organizaciji so zadovoljni, da niso imeli do začetka decembra dela iz te dejavnosti, saj so zaradi tega prihranili nekaj denarja, ki ga za to dejavnost vedno primanjkuje. Tisti, ki naj bi to delo opravljali, so pa v tem času izvajali ostala dela s področja njihove dejavnosti.

Viktor Dragoš

Obvestilo

Občinska gasilska zveza Kočevje in samoupravna interesna skupnost za varstvo pred požarom Kočevje sta se preselili iz Kidričeve ulice v poslopje Gasilskega doma Kočevje, Roška cesta št. 10. Telefonska številka je ostala nespremenjena.

Občinska konferenca SZDL Kočevje

Krajevne konference SZDL občine Kočevje

V skladu s 17. členom pravil občinske organizacije SZDL Kočevje in 6. členom Pravilnika o podeljevanju Priznanj OF slovenskega naroda, objavlja Občinska konferenca SZDL Kočevje

Razpis

za podelitev srebrnih in bronastih Priznanj OF slovenskega naroda, ki jih podeljuje občinska oziroma krajevne konference SZDL

Občinska konferenca SZDL bo v letu 1987 podelila do 5 srebrnih Priznanj OF slovenskega naroda, krajevne konference SZDL pa do 40 bronastih Priznanj OF. Ta bodo podeljena takole:

KK SZDL Kočevje-mesto I.	do 3
KK SZDL Kočevje-mesto II.	do 3
KK SZDL Kočevje-mesto III.	do 3
KK SZDL Rudnik-Salka vas	do 4
KK SZDL »I. Omerca« Livold	do 4
KK SZDL »Kostel«	do 4
KK SZDL Poljanska dolina-Predgrad	do 3
KK SZDL Struge	do 3
KK SZDL Osilnica	do 3
KK SZDL Draga	do 3
KK SZDL Kočevska Reka	do 3
KK SZDL Stara cerkev	do 4

Priznanje OF je družbeno priznanje, ki se podeljuje na podlagi sledečih meril:

Srebrno oz. bronasto Priznanje OF se podeljuje posameznikom in organizacijam na območju občine Kočevje oz. krajevnih skupnosti za dosežke trajnejše vrednosti v družbenopolitični dejavnosti, pri razvijanju samoupravnih odnosov in uveljavljanju revolucionarnih tradicij OF.

Občinska žirija oz. komisije bodo upoštevale predvsem delovne ljudi in občane ter njihove organizacije, ki so se posebno izkazali in so še dejavni pri uresničevanju SZDL v družbenopolitičnih in družbenih organizacijah, organizacijah združenega dela, posebej pa pri socialistični vzgoji mladine. Pri tem bodo upoštevani tudi mlajši družbenopolitični delavci.

Izbrani naj bi bili predvsem tisti, ki za svoje dolgoletno politično delo še niso dobili pomembnih priznanj, odlikovanj in nagrad. Pri dodeljevanju priznanj OF bo upoštevana frontna vloga SZDL in vse njene sestavine.

Priznanja bodo podeljena v aprilu ob obletnici ustanovitve Osvobodilne fronte oz. bronasta priznanja izjemoma tudi ob drugih spominskih dnevih in svečanostih v krajevnih skupnostih.

Kandidate za podelitev srebrnih in bronastih priznanj OF lahko predlagajo: družbenopolitične organizacije in samoupravni organi v krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela, družbene organizacije in društva ter izvršilni organi družbenopolitičnih organizacij na nivoju občine.

Predlog mora biti obrazložen in dokumentiran v skladu z merili o podeljevanju Priznanj OF.

Predlog se poda na obrazcu, ki ga vsak predlagatelj dobi na sedežu OK SZDL.

K podanemu predlogu za srebrno priznanje, razen v primeru, ko predlog oblikujejo občinska vodstva družbenopolitičnih organizacij, mora podati mnenje krajevna konferenca SZDL v krajevni skupnosti, kjer predlagani kandidat živi.

To pomeni, da je potrebno predloge za srebrna Priznanja OF napisati v dveh izvodih in en izvod poslati na Občinsko konferenco SZDL Kočevje, en izvod pa na krajevno konferenco SZDL v krajevni skupnosti, kjer predlagani kandidat živi.

V primeru, da predlog ne bo sprejet oz. da predlagani kandidat priznanja ne bo dobil, bodo predlagatelji obveščeni o vzrokih, ki so preprečevali podelitev priznanja. V letu 1986 ni bilo moč upoštevati vseh predlogov, ker je bilo priznanj podeljenih manj kot pa posredovanih predlogov, vendar to ne pomeni, da bodo žirije v letu 1987 že same po sebi upoštevale vse predloge iz leta 1986, pač pa je potrebno predlog ponovno poslati. Žirija za podelitev Priznanj OF pri OK SZDL in komisije za podelitev priznanj v krajevnih skupnostih bodo upoštevale vse predloge, ki bodo prispeli do postavljenega roka.

Predlogi morajo biti posredovani najpozneje do 15. 1. 1987, in sicer na naslov:

- za srebrna priznanja OF na Občinsko konferenco SZDL Kočevje, Ljubljanska cesta 7, in na krajevno konferenco SZDL v krajevni skupnosti, kjer predlagani kandidat živi;

- za bronasta priznanja OF na krajevno konferenco SZDL v krajevni skupnosti, kjer predlagani kandidat živi.

Žirija za podelitev priznanj OF pri OK SZDL Kočevje
predsednik: Cveto Lipovec, l.r.

20 priznanj Osvobodilne fronte za leto 1987

Priznanje OF je namenjeno posamezniku in organizacijam za njihovo delo in prispevek k dosežkom trajnega pomena pri razvoju socialistične samoupravne družbe, zlasti:

- pri uveljavljanju delovnih ljudi in občanov kot nosilcev odločanja na vseh ravneh,
- za dosežke pri uveljavljanju poslanstva SZDL kot naslednice OF slovenskega naroda in kot mobilizacijskega dejavnika celotne družbene skupnosti v prizadevanjih za uresničevanje programa gospodarske stabilizacije ter krepitvi in razvoju SZDL kot fronte delovnih ljudi in občanov ter njihovih organiziranih socialističnih sil,
- pri uresničevanju ustavno opredeljenih družbenoekonomskih odnosov na posameznem področju družbenega življenja in dela ter v družbi na sploh, še zlasti pri razvijanju delegatskega sistema, javnih obravnav posameznih družbenih problemov prek demokratičnih oblik organiziranja in delovanja organiziranih socialističnih sil, ki omogočajo demokratični in ustvarjalni dialog in pri uveljavljanju in razvijanju temeljnih samoupravnih skupnosti.

Predlog lahko oblikujejo krajevne in občinske konference SZDL ter konference SZDL v posebnih družbenopolitičnih skupnostih, organizacije združenega dela in druge samoupravne organizacije in skupnosti, vodstva družbenopolitičnih organizacij ter družbene organizacije in društva.

Vsak predlog za podelitev Priznanj OF je predlagatelj dolžan posredovati tudi Žiriji za podeljevanje Priznanja OF pri občinski konferenci SZDL, ki se mora o predlogu izjasniti in posredovati mnenje Žiriji za podeljevanje Priznanja OF pri RK SZDL.

Predloge z obrazložitvijo in utemeljitvijo naj predlagatelji posredujejo Žiriji za podeljevanje Priznanja OF pri RK SZDL Slovenije, Ljubljana, Komenskega 11, najkasneje do 15. januarja 1987. Predlogi morajo biti posredovani na posebnih obrazcih, ki so na razpolago pri občinskih konferencah SZDL in konferencah SZDL v posebnih družbenopolitičnih skupnostih.

Žirija za podeljevanje Priznanja OF pri RK SZDL Slovenije

Nastopil je čas kolin

Nedavno je stopila v veljavo občinska odredba o obveznem izvanju veterinarsko-sanitarnih pregledov mesa zaklanih prašičev. Odredba obvezuje vse lastnike prašičev, ki so bili kupljeni iz drugih krajev in republik, da dajo ob zakolu meso pregledati veterinarski postaji na trihinelezo. Pregled mesa ni samo priporočljiv, ampak je obvezen tudi ob zakolu za domačo porabo. Zakaj?

Po uradnih podatkih Zveznega zavoda za zdravstveno varstvo v Beogradu je v preteklem letu zbolelo v Jugoslaviji okoli 1240 oseb. Toliko primerov trihineleze ljudi ni bilo ugotovljeno v naši državi v vseh letih pred tem. Okužbe so nastale zaradi uživanja mesa okuženih domačih in divjih prašičev, medvedov in jazbecov.

Trihinelezo povzroča spolno zrela glistica, ki ji pravimo lasnica ali trihinelina in njene ličinke. Ličinke zaužije človek z okuženim mesom. V tankem črevesu ličinke spolno dozori v samce in samice. Po oploditvi samci poginejo, samice pa živijo okrog

6 tednov v tankem črevesu. V tem času izleže vsaka samica do 10.000 ličink, ki se zavrtajo v črevesno steno in po mezovalnih ter s krvjo pridejo v mišice, kjer se trajno naselijo. V mišicah se ličinke zvijejo, okrog posamezne ličinke pa se oblikuje mešiček limonaste oblike. Dokazano je, da so ličinke v mešičkih žive do konca življenja okužene živali ali človeka, v suhih mesninah pa so ugotovili žive ličinke tudi po 12 letih.

In kakšna so bolezenska znamenja pri človeku?

Od 5. do 15. dneva po zaužitju okuženega mesa opazijo bolniki prebavne motnje in često bruhanje. Pojavijo se pekoče bolečine v žvekalnih mišicah, v ramenih, nogah in križu. Bolniki težko dihamo zaradi poškodb mišičnega dela trebušne prepone. Neznosne so bolečine ob očesnih zrklih. Telesna temperatura obolenih oseb se giblje med 38° in 40° C, bolniki se potijo, moti jih svetloba, imajo otečene in zaprte veke ter otečen obraz.

Bolezen se neredko konča smrtno, če je bilo zaužito veliko ličink lasnic. Pri ustreznem zdravljenju se znaki boleznile počasi izgubijo; boljše se počutijo bolniki šele po dveh mesecih.

Da bi preprečili obolenje ljudi za trihinelezo, je bila sprejeta že omenjena odredba, ki pod kaznivo zavezuje lastnike prašičev, da dajo meso na pregled.

In kako to opravimo?

Čimprej po zakolu domačega prašiča (vsekakor pa pred uživanjem mesa), mora lastnik živali odnesti na veterinarsko postajo košček mesa trebušne prepone zaklane živali v velikosti oreha.

Delavci veterinarske postaje

pa so dolžni čimprej opraviti pregled vzorca s tako imenovanim trihineloskopskim pregledom. Okuženost mesa ni mogoče ugotoviti s prostim očesom.

Še enkrat poudarjamo, da je navedeni pregled mesa obvezen zlasti ob zakolu prašičev, ki so jih lastniki kupili od prekupčevalcev iz drugih republik. **S tem postopkom zavarujemo zdravje lastne družine in tistih, ki jim ponudimo kolino.** Izognete se tudi neljubemu postopku pri sodniku za prekrške, kateremu vas je dolžan prijaviti veterinarski inšpektor, ko zve, da niste ob zakolu prašiča dali vzorca mesa na pregled.

Da pa bi preprečili vnos trihineleze v Slovenijo z okuženimi prašiči, smejo delovni ljudje kupiti prašiče za rejo ali zakol pri rejcih v Sloveniji ali preko svoje kmetijske zadruge, ki lahko nabavi živali iz neokuženih krajev Jugoslavije.

ŠTEFANIČ Bogomir, dipl. vet.

Dr. Franjo Zdravič med srednješolsko mladino v Kočevju

Dr. Franjo Zdravič, častni občan Kočevja, se je 20. 11. 1986 v dvorani SŠTUD Kočevje predstavil srednješolski mladini, delavcem DPO, DPS in Zdravstvenega doma Kočevje s predavanjem na temo »Medicina danes in jutri«. S preprostimi besedami, popestrenimi s filmi in diafilmi, je popepel udeležence predavanja v svet medicine, posebno v področje plastične kirurgije in orisal vlogo posameznih strokovnjakov in razvoj oz. napredek te veje kirurgije.

Poslanstvo teh strokovnjakov je bilo in bo pomagati človeku, ne samo da ozdravi, temveč da si pridobi zaupanje vase in normalno zaživi v svojem okolju.

KS

Ali mora biti kruh ceneno blago?

Pekarska dejavnost je kompleksna. Začne se pri odkupu pšenice in ostalih žit, konča pa z izdelkom štruce, hlebca in drugih izdelkov. Vmes je cela vrsta podražitev, ki se jim ni mogoče izogniti. Te pa močno razvrednotijo delo delavcev v tej panogi. To in drugo je bilo ugotovljeno ob obisku v delovni enoti Pekarne Kočevje, ki deluje v okviru ŽITO-TOZD Pekarstvo in testeninarstvo Ljubljana. Delo v obratih te delovne enote je pretežno avto-

matizirano. Opravljajo ga strokovno usposobljeni delavci. Ti vlagajo napore, da bi bili pekarski izdelki čim bolj kvalitetni v zadovoljstvo potrošnikov. Na delovni dan izdelajo okoli 7 ton izdelkov. Te prodajajo potrošnikom na območju občin Ribnica in Kočevje.

Če kdaj primanjkuje v kaki prodajalni kruha in ostalih izdelkov, to ni krivda proizvajalcev. Del krivde po vsej verjetnosti nosijo tisti, ki pravočasno ne naročijo dovolj teh izdelkov. Ti so seznanjeni, da so prodajalne večkrat pred nerešljivim problemom, ker potrošnja kruha močno niha. Točne porabe kruha ni možo vedno ugotoviti. Obstojajo sicer neke ocene o porabi kruha, vendar se posamično ugotavlja, da te odpravijo, ker je potrošnja kruha večja kot se je predvidelo.

Kritične pripombe na slabo kvaliteto kruha od strani potrošnikov in manjkraj od svetov potrošnikov niso vedno upravičene. Kvaliteta kruha ni odvisna le od njihovega dela, temveč predvsem od kvalitete mlevskih izdelkov. Na kvaliteto teh izdelkov pa nimajo vpliva. Nabavljajo tiste mlevske

izdelke, ki jih je mogoče kupiti na trgu. Poseben problem za njih predstavlja proizvodnja »socialnega kruha«, kot se v prispodobi imenuje osnovni kruh. Pri štruci tega kruha imajo izgubo okoli 100,- din. Ugotavljajo, da potrošniki ne varčujejo s to vrsto kruha. Mnogokrat ga posamezniki uporabljajo za prehrano živali. Po vsej verjetnosti ni bil namen in prizadevanje zveznega izvršnega sveta, ko so določali ceno te vrste kruha, da se bo ta uporabljal za te namene. V informaciji navajamo zaščitne cene pšenice—pridelka v letu 1987. Pred časom je določeno, da bodo te znašale za kilogram pšenice I. vrste 90,- din, II. vrste 85,- din in III. vrste 83,- din. Določena je kvaliteta pšenice in ostali pogoji.

V praksi pa se dogaja, da so pšenica in ostala žita slabše kvalitete kot določa predpis. Cena pšenice je določena franko vagon na nakladalni postaji pridelovalca oziroma skladišča v pridelovalčevem kraju. Že primerjava bodočih cen za kilogram pšenice in cene osnovnega kruha kažejo, da ni kake posebne razlike. Zato se resno

postavlja vprašanje, ali mora biti kruh ceneno blago?

Zaposleni vlagajo skrb za gospodarno izrabo naprav, ki so jim zaupane v upravljanje in gospodarjenje. Z razvažanjem kruha (v Loški potok, Drago, Koprivnik, Brezovico in druge kraje) imajo težave. Dostavo kruha opravljajo največ po slabo vzdrževanih makadamskih cestah. S temi vožnjami uničujejo že tako slaba vozila.

Zaposleni delavci v pekarski dejavnosti pričakujejo, da bodo tudi v prihodnje imeli potrošniki do njihovega napornega dela več razumevanja. Njihov delavnik se začne največkrat zgodaj zjutraj (ob 3. uri) in traja več kot poln delovni čas.

V želji, da se bi potrošniki seznanili s procesom proizvodnje, so se odločili, v kolikor bo interes potrošnikov, da en dan v letu omogočijo ogled njihovih proizvodnih prostorov v Kočevju.

Viktor Dragoš

Preventivni pregledi vozil

Občinski svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu je organiziral preventivni pregled vozil. V akciji, ki je bila dobro organizirana, so sodelovali delavci Milice Kočevje, člani ZŠAM in AMD Kočevje ter delavci tehničnih pregledov Avto Kočevje.

Skupno je bilo v akciji zajetih nad 300 vozil. Manjše okvare so bile odkrite skoraj pri vseh vozilih.

Nad 80 vozil pa je bilo detajlno tehnično pregledano. Lastniki slabo vzdrževanih vozil so bili preventivno opozorjeni, da odkrite napake na vozilih odstranijo v interesu lastne in varnosti celotnega prometa.

Lastniki vozil se morajo zavedati, da je vsak preventivni tehnični pregled vozila prispevek k varnosti prometa in osnova za »srečno« vožnjo.

V času akcije je bilo delo preventivno. Pri redni kontroli vozil v prometu pa bo razen izrečenih opozoril tudi izrek kazni.

AC

Gostinsko podjetje Hotel »Pugled«

Zaposleni v gostinskem podjetju »Pugled« Kočevje ocenjujejo, da so v celoti izpolnili sprejete planske naloge. Uspeli so temeljito obnoviti zgradbo gostilne »Pri lovcu« in prostore novo odprtega gostinskega lokala »Roški hram« v Kidričevu

ulici. V tem lokalni, ki obratuje od 8. decembra, bodo gostom postregli z več vrstami rib in ostalimi jedmi. Za investicijske naložbe so letos namenili 40 milijonov din iz lastnih skladov. Skrbno se pripravljajo tudi na zadnji dan letošnjega leta — silvestrovanje. Cena za preživetje te noči bo pri njih znašala 7.000,- din. Goste bo zabaval ansambel »Notranjski fantje«, ki bodo igrali do 5. ure Novega leta.

V tem kolektivu se zavedajo, da je delo v njihovih obratih zahtevno, in to ne samo zato, ker mora gostinski delavec biti vedno psihično prisoten zaradi osebnega stika z gostom, temveč tudi zato, ker ima stike z različno strukturo gostov. Ti pa so po vedenju in zahtevah različni. Tudi vprašanje odnosa do gosta posvečajo posebno skrb.

S svojim delom želijo poskrbeti, da bi bilo čimveč zabav in raznih prireditvev. Težave pa imajo zaradi visokih cen glasbenih skupin in zaradi večkratne zasedenosti lokala po raznih skupinah, ki že vnaprej rezervirajo lokal. Menijo, da širša javnost premalo pozna njihove težave. Njihov urnik dela in pogoji so povsem drugačni kot v ostalih delovnih organizacijah.

Viktor Dragoš

Solidarnost z osvobodilnimi gibanji in žrtvami agresije

Solidarnost pionirjev, mladine ter delovnih ljudi in občanov z osvobodilnimi gibanji in žrtvami agresije je v naši domovini dobila širok razmah. Organizirano potekajo vzgojno-izobraževalne in informativne dejavnosti, razgovori, prireditve in razstave, stalna pa je tudi pomoč narodom, ki se borijo za svobodo in neodvisnost. Koordinacijski odbor sprejema razmeram prilagojen program solidarnostnih akcij in pomoči v hrani, obleki, zdravilih, šolskih potrebščinah, medicinski opremi, zdravljenju ranjencev, izobraževanju pripadnikov osvobodilnih gibanj pri nas itd.

V letošnjem letu je Teden

solidarnosti z osvobodilnimi gibanji in žrtvami agresije (8. — 15. december) poleg že omenjenih oblik dejavnosti. Povezan je z aktivnostmi v Mednarodnem letu miru in s sklepi 8. konference neuvršenih držav v Harareju.

Zbiranje pomoči narodom, ki se borijo za svobodo, je sestavni del naše solidarnosti. Prispevke v ta namen nakaže na tekoči račun Koordinacijskega odbora pri Republiški konferenci SZDL Slovenije, Ljubljana, Komenška 7, številka: 50100-678-45111.

Predsednica Koordinacijskega odbora Darja Bavdaž

V pripravi je študija o kanalizaciji

V tem srednjeročnem obdobju do leta 1990 so odločite, da se bo komunalno gospodarstvo postavilo na realne materialne osnove. Zasnovali smo predvidevanja, da naj bi cene komunalnih storitev vsebovale zraven stroškov in realne amortizacije tudi komponento razširjene reprodukcije za najnujnejše naložbe. Investicijski dinar naj bi se zagotavljal iz prispevkov za priklop na komunalno omrežje. Del namenskih sredstev za stanovanjsko in ostalo gradnjo bo potrebno povratno in nepovratno usmerjati v gradnjo komunalne infrastrukture, ki spremlja te gradnje. Namen vseh teh prizadevanj naj bi bil ta, da bi dosegli enakomerni razvoj komunalne razvitosti.

Ocenjuje se, da se v povojnih letih tej dejavnosti ni posvečalo dovolj skrbi in pozornosti. Zato je na tem področju vrsta težav, predvsem na področju kanalizacijskega omrežja. Temu se posveča več skrbi šele zadnjih 8 let, vendar ne dovolj. Podrobna proučevanja tega omrežja in izdelava katastra sedanega omrežja so nakazala potrebo, da se izdela posebna študija kanalizacijskega omrežja za Kočevje in okolice. Namen te naj bi bil, da bi delovna organizacija Komunalna Kočevje k bodoči načrtni gradnji omrežja in da bi izdajala soglasja k posameznim gradnjam ter ostale druge namene. Načrtujejo, da bo ta izdelana do druge polovice prihodnjega leta.

V prizadevanju, da bi kanalizacijsko omrežje usposobili za nadaljnje delovanje, so pristopili k načrtnemu čiščenju kanalizacije. Ker sami niso za opravljanje teh del usposobljeni, so delo dali v izvajanje Komunalni Celje-TOZD Ceste in kanalizacija. Ti so za to delo usposobljeni. Celotna mehanizacija s šestimi delavci velja na uro 19.000,- din. Dosedanje izkušnje z njimi kažejo, da to delo opravljajo strokovno in gospodarno. Dosedaj so izvedli čiščenje kanalizacije od Turjaškega naselja do središča mesta in v Mestnem logu. Izkušnje ob opravljanju dela čiščenja na območju Mestnega loga je pokazala, da so luknjičasti pokrovi povzročili zasutje tega omrežja.

V zadnjem obdobju je bilo vrsto pripomb zaradi neurejene opuščenega pokopališča na Trati v Kočevju. Z namenom, da se bi uredilo že delno porušeno obzidje in manjša stavba, so bili podani predlogi, da se k reševanju te zadeve pristopi strokovno v skladu z veljavno zakonodajo.

Ljubljanski regionalni zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine Ljubljana, ki je pooblaščen opravljati te naloge na območju naše občine, je sklenil, da je cerkev na Trati umetnostno — zgodovinski in arhitekturni spomenik. Podal je tudi smernice za ureditev pokopališča in cerkve. Glede opušče-

Prav bi bilo, ko bi podvzeli prizadevanja v tej smeri, da bi na tem območju izvršili asfaltiranje cest in ulic. Mogoče pa bi le kazalo, da bi Krajevna skupnost Kočevje — mesto izvedla akcijo zbiranja samoprispevkov občanov — krajanov iz tega območja za izvedbo teh del. Nekateri razgovori s krajanji tega območja so nakazali potrebo, da bi se ta akcija organizirala.

Naročilo čiščenja kanalizacije drugemu izvajalcu je gospodarno upravičeno, ker teh del ročno ni možno izvajati kot se je to do sedaj izvajalo.

Viktor Dragoš

O ureditvi pokopališča na Trati

negu partizanskega pokopališča, ki je bilo urejeno leta 1949, potem, ko so vanj pokopali posmrtno ostanke 167 padlih borcev, padlih na Kočevskem in drugod, pa predlaga, da se to ohrani. Posvetilo naj bi se skromno simbolično obeležje in kraj spremenil v park.

Na podlagi teh smernic je izdelan načrt, ki je razgrnjen v trgovski poslovalnici Merkator-TOZD Trgopromet Kočevje. Na podlagi pripomb in strokovnih smernic bodo izvršena dela že prihodnje leto. Namen vseh teh prizadevanj je, da bi ta okolica dobila lepši izgled.

vd—

Ob razpisu natečaja za izdelavo izvornih turističnih spominkov na območju ljubljanskih občin, ki ga je pripravila Medobčinska gospodarska zbornica

Proti kiču le z vzporedno ponudbo kakovostnih turističnih spominkov

Zadnji dve leti prihaja na spominkarskem področju v Sloveniji do prvih večjih premikov v smeri kakovosti in tudi istovetnosti spominkarske govorice. Ti premiki so seveda povezani predvsem s premiki v samem pojmovanju, kaj je turistični spominek, kako ga razumeti, načrtovati, kje iskati nove ideje zanj itd. Danes je preseženo naziranje, da je spominek nekaj majhnega, miniaturnega, kar lahko kupimo in poneseemo na svoj dom. Spominek je pravzaprav vsak predmet, ki ga v tujem kulturnem okolju kupimo, dobimo v dar.

To razširjeno pojmovanje spominka uspešno razvijajo nekatera turistična društva v slovenskih krajih; v Ljubljani so stvari nekoliko zastale, zato pa so sedaj postavljene na nove osnove in izkušnje drugih, na dobri poti, da rodijo prve sadove. Čeprav nas ne bi smelo prav nič presenetiti, če prvo leto ne dobimo ustreznih količin in predvsem kakovosti. Slovenci smo že po naravi taki, da kaj hitro vržemo puško v koruzo, če se zadeva že pri prvem poskusu ne posreči. In prav na spominkarskem področju je treba poudariti, da zahteva veliko **sistematičnega in večletnega dela**, da je povezano z vzgojo in načinom turističnega načina mišljenja in še z mnogimi drugimi rečmi. Po drugi strani pa moramo priznati, da je bilo posredovanih že veliko koristnih in predvsem kakovostnih rešitev ter idej, ki pa so se »izgubile« po zaključku raznih natečajev in razstav. Ali z drugimi besedami: tudi na tem področju smo že večkrat dokazali, da ne znamo sezidati tistega obveznega mostu med idejo ali prototipnim izdelkom in njegovo masovno proizvodnjo, njegovim plasiranjem na trg, v turistično ponudbo itd.

Ob ljubljanskem razpisu se seveda postavlja vprašanje, kakšne možnosti imamo pri snovanju spominkov, ki bodo imeli istovetnost z ljubljanskim prostorom, ki bodo del njegove kulturne dediščine ali pa sodobnih oblikovalskih iskanj in likovnih hotenj. Možnosti je zares veliko. Na eni strani so pogojene v bogastvu kulturne dediščine, na drugi pa v izrednih možnostih, ki se ponujajo s potencialom šolske mladine, pa aktivnega kmečkega prebivalstva v okolici mesta, ki še zna izdelovati predmete domače obrti itd.

Iz dediščine mesta samega opozorimo na mestni grb, pečat, pa aplikacijo le-teh npr. na majice. Tu so še druge »kulturne« sestavine: zmaj, povodni mož, pa Zmajski most z zmaji... vse do Plečnika, katerega dela v Ljubljani je Ljubljanska turistična zveza prav letos prikazala na odličnem zemljevidu s komentarji. Pa nekatere ključne muzealije v ljubljanskih muzejih. Emonca bi morali prodajati skoraj na vsakem koraku, od miniaturne bronaste plastike v primerni embalaži za zahtevnejšega kupca, do odlitkov v plastiki. Sicer pa se ob tem sprašujemo ali se na naših pogostih dopustih v Grčiji ali Španiji zares nič ne naučimo v tej smeri (!)

Preskočimo od dediščine na drugo področje: ljubljanska industrija. Ne vem ali je slepa ali gluha ali ji ni do tega, da bi nekateri (sem pa tja tudi kakovostni) izdelki lahko dobili značaj turističnega spominka. To pa pomeni, da bi morali biti ustrezno opremljeni, embalirani, oblikovani. Toda: pri nas še vedno ali najpogosteje zavijamo predmet v časopisni papir (!) Kot izjemen primer lahko navedemo potico, ki jo Žito

ponuja v embalaži z napisom »Nutt roll« from Slovenia. Gotovo je veliko neizkoriščenih možnosti na področju pijač, pa pletenin, v mesni industriji in še kje.

Domača obrt ali »mala industrija« kot imenujejo to panogo na zahodu, je naslednje veliko in neizkoriščeno področje. Ljubljansko območje se na JV delu zajeda v »matično« domovino suhe robe, pa tudi drugod znajo v okolici mesta še izdelovati predmete iz lesa, šibja in kovin. Npr. pletarji iz občine Moste Polje so prav na letošnji razstavi domače in umetne obrti v Slovenji Gradcu prejeli za svoje izdelke znake kakovosti in nazive »Mojster domače obrti«. In pri tem ne gre samo za ponudbo kakovostnih in originalnih predmetov v trgovinah, ampak predvsem tudi za aktivno produkcijo, ki si jo je moč v vsakem času tudi ogledati, tako rekoč na robu mesta. To je namreč v mnogih turističnih velesilah pomembna sestavina vsebine turistične ponudbe. Na področju domače in umetne obrti so velike neizkoriščene »zaloge« tudi v naši šolski mladini, bodisi tisti na specializiranih šolah (šola za oblikovanje) ali oni, ki se pogosto pri predmetih tehniškega ali likovnega pouka dolgočasi z duhamornimi programi.

Veliko (skoraj nepregledno) področje, ki ga še nismo v Ljubljani izkoristili za potrebe spominkarske ponudbe, je področje kulinarike, z gostilnami in specifičnostmi v njihovi ponudbi. Valentin Vodnik, poleg vsega ostalega tudi avtor prve kuharske knjige v slovenskem jeziku, se je tudi rodil v Ljubljani, pa iz tega njegovega dela nismo znali narediti prav nič! Vendar to le zaradi primera. Nekateri, zlasti zasebni gostinci zares orjejo ledino na tem

področju (npr. gostilna Pečarič s svojimi »hišnimi« spominki, ali pa vse tiste gostilne, ki znajo ponuditi gostom odlično potico ali zavitek (»štrudel«).

Ljubljana tudi še nima svoje maskote, tako kot ima npr. Praga Švejka. Seveda je treba tudi to graditi in sistematično vsajati v miselnost. Prav gotovo se kažejo odlične povezave tudi npr. z Ohcetjo v Ljubljani in še nekaterimi prireditvami, kot je Vinski sejem itd. Take spominke je treba načrtovati v okviru celega sistema in ne le ločeno kot neko likovno ali ne vem kakšno modno kakovost.

Tudi spominkarstvo ima svojo abecedo – in če smo pri črki A, je to prav gotovo ponudba razglednic. Na tem področju vlada prava beda. Pred letom dni je bila z velikim uspehom sprejeta knjiga »Ljubljana na starih raz-

glednicah« (žal samo knjiga). Vsa večja evropska mesta imajo poleg sodobnih razglednic z odličnim oblikovanjem in fotografijo tudi serije starih motivov, t. im. »Nostalgie serie«, pa razne karikature in smešne prizore, ulične tipe (kavršnih premoremo tudi v Ljubljani – od kozmetičnih tipov pred Platano in šminkarije Konjskega repa do pijancev iz parka pred Cukrarno itd.), osebe iz mestne zgodovine, pomembne dogodke iz preteklosti itd. Seveda so za to potrebna tudi ustrezna stojala za prodajo.

Naj bo dovolj. Opozoriti sem želel na nekatere podrobnosti in možnosti, ki jih v Ljubljani imamo (prav tako kot tudi v drugih naših mestih) in jih nismo znali izkoristiti.

dr. Janez Bogataj

Rodna gruda piše tudi o nas

RODNA GRUDA, ilustrirana revija, ki je namenjena našim rojakom po svetu in jo izdaja Slovenska izseljenska matica Ljubljana, je v septembru in oktobru štivilki namenila pozornost Kočevski, v zadnji številki pa je tudi obširno pisala in slikovno opremila opise obiska izseljenske skupine Slovenske narodne podporne jednote iz Clevelanda in Chicaga (ZDA). Ob tej priliki so imeli javni nastop na ploščadi v centru mesta.

Pri opisu vtisov in doživetij je namenjeno kar precej pozornosti našemu kraju (sprejem na avtobusni postaji, obisk v domači kmečki hiši pri Trkovnikovi v Željnah, piknik ob novem jezeru, zabava v restavraciji Jezero ter nastop v Kočevju).

Iz vsebine razberemo, da je ta turneja izpolnila velike želje četrte generacije, da obišejo domovino dedov in babic, da pa je tudi presegla vsa njihova pričakovanja. Žal je v letošnjem letu obisk 100-članska skupina rojakov iz ZDA s 50-članskim pevskim zborom in 50 spremljevalci.

Odmev sprejemov in prireditvev v Kočevju je bil publiciran tudi v dnevnem časopisu Clevelanda in Chicaga, kjer so bile objavljene tudi fotografije iz Kočevja.

RODNA GRUDA je razširjena po vsem svetu, kjer žive naši rojaki. Kot mesečnik ima veliko informacijo o Sloveniji. Tudi iz naše občine je veliko izseljencev in zdomcev, ki to revijo z veseljem prebirajo.

Stane Jajtič

Problemi delavske godbe Kočevje

Novi prostori Delavske godbe Kočevje zaradi pomanjkanja denarja še niso dokončno urejeni. Vendar je delo v njih že steklo s polno paro, kajti naloge, zastavljene za leto 1987, nam ne dovoljujejo spanja. Bliža se konec leta 1986 in pred nami je čas polaganja računov. 172-članski kolektiv je zaradi adaptacije prostorov v stavbi stare gimnazije ob inflacijskih razmerah v državi zašel v težak finančni položaj. Vsled pogostega igranja na vajah ter na pogrebi in prireditvah so instrumenti izrabljeni, uniforme

pa ponošene. Denarja za nakup le-teh pa vsled gospodarske krize, nerentabilnosti podjetij in dviga življenjskih stroškov ne moremo pričakovati, saj bi bilo za to potrebno zbrati ca 40.000.000 din.

Da bi ustrezno rešili financiranje dejavnosti delavske godbe, je bil izdelan samoupravni sporazum o združevanju sredstev v ta namen. Žal je ta sporazum ostal v predalu odgovornih oseb. Na razširjenem sestanku upravnega odbora Delavske godbe, katerega se je udeležil le predstavnik Kulturne skupnosti

občine Kočevje, smo še enkrat pretresli določila samoupravnega sporazuma ter ga po burni debati prilagodil trenutni situaciji. Sporazum bi moral biti sprejet do konca letošnjega leta, in sicer z najmanj 3/4 podpisniki, vendar v tako kratkem času ni možno pričakovati pozitivnih rezultatov. Zato je upravni odbor sprejel sklep, da delovanje godbe in sekcij preide iz »polprofesionalne« v ljubiteljsko dejavnost, program dela pa se prilagodi višini dotacije Kulturne skupnosti občine Kočevje.

Slavko Rančigaj

Medobčinska gospodarska zbornica
Ljubljana

Ljubljanska turistična zveza
Ljubljana

Obrtna združenja Ljubljanske
regije

Razpisujejo

natečaj za nove spominke ljubljanske regije

1.

K sodelovanju vabimo vse posameznike, likovnike, šolsko mladino, aktive združnikov, izdelovalce domače obrti, oblikovalce, arhitekte, upokojence in druge, da s svojimi predlogi in izdelki sodelujejo v natečaju. Vabimo tudi OZD, društva upokojencev, društva paraplegikov, člane turističnih podmladkov, pionirske šolske zadrage, člane turističnih društev.

2.

Namen natečaja je v spodbujanju čim širšega kroga občanov za oblikovanje in izdelovanje najrazličnejših izdelkov, ki bodo lahko služili kot turistični spominki. Še zlasti apeliramo na posamezne OZD na območju ljubljanskih občin, da poskušajo del svojih proizvodnih programov razumeti tudi kot turistično zanimiv izdelek. Na to pa se seveda navezuje vprašanje embalaže, opreme itd.

3.

Spominki so vsi tisti predmeti ali izdelki, ki jih kot turisti, izletniki ali gostje v tujem kraju kupimo, dobimo v dar, vzamemo ipd. in poneseemo v svoje primarno kulturno okolje. To so lahko uporabni in okrasni predmeti, tudi taki, ki jih lahko pojemo ali popijemo, to so izdelki domače in umetne obrti, pa razglednice (kopije starih in take s sodobno fotografijo in oblikovanjem), plakati, nalepke, majice, kopije spomenikov premične kulturne dediščine, likovna dela, maskote, jedilni listi in še kaj...

4.

V natečaju bomo upoštevali vse izdelke, ki bodo poslani do razpisnega roka. Posebna strokovna komisija v sestavi:

Drago Železnik, predsednik
Janez Bogataj, član
Marjan Loboda, član
Janez Suhadolc, član
Niko Jerman, član
Milan Aleš, član
Dragan Kovačević, član
Zvone Žagar, član

bo ocenila izdelke na osnovi naslednjih kriterijev:

- Kriteriji kakovosti (gradivo, izdelava, celovitost)
- kriterij kulturne dediščine (glede na Ljubljano in širšo okolico)
- kriteriji aplikativnosti izdelka
- kriterij ekonomske vrednosti
- kriterij tipičnosti in lokalne vezanosti ti
- kriterij likovne estetske vrednosti.

Izdelek mora biti tudi tehnološko primeren za organiziranje proizvodnje spominkov.

5.

Natečaj traja do vključno 28. 2. 1987. Ideje in izdelke (lahko tudi prototipe) pošljite na naslov: Medobčinska gospodarska zbornica Ljubljana, Igriška 5.

6.

Rezultati natečaja bodo objavljeni v ustreznih sredstvih javnega obveščanja, razstava vseh prispelih in nagrajenih izdelkov pa v maju 1987.

7.

Nagrajeni spominki oz. izdelki bodo poleg nagrad v višini

1. nagrada	300.000 din
2. nagrada	200.000 din
3. nagrada	150.000 din

prejeli tudi priznanje za najboljše spominke ljubljanske regije. To priznanje naj bi v bodoče tudi pomenilo znak kakovosti za spominke na območju ljubljanske regije.

8.

Posebne denarne nagrade za najbolj uspele spominke pa bodo podelili:

- Dom Ljubljana
- Kompas Ljubljana
- Ljubljanska turistična zveza
- Ljubljanska kulturna skupnost
- Obrtna združenja Ljubljane

9.

Denarno nagrado v višini 100.000 din bo podelila Skupščina mesta Ljubljane za prispevke, ki bodo ponazarjali simbol mesta Ljubljana.

10.

Po zaključnem natečaju in razstavi bodo vsi izdelki ostali v lasti razpisovalca natečaja.

Želje in potrebe KS

Iz poročil programskih sej krajevnih konferenc SZDL je razvidno, da so v ospredju dokaj različna vprašanja iz življenja in dela posameznih sredin.

Najbolj pereča vprašanja so bila izpostavljena prav v manj razvitih krajih, kot so Draga, Osilnica, Kostel, Poljanska dolina, Struge in v delih krajevnih skupnosti Stara cerkev (Smuka, Stari log, Mala gora).

Za ta področja je značilno, da se še vedno zmanjšuje število prebivalcev; doma ostajajo predvsem ostareli ljudje, ki več ne zmorejo prispevati k hitrejšemu razvoju kraja.

Kljub temu, da so ta področja v republiškem merilu posebnega družbenega pomena, so prometne povezave izredno problematične, kar je glavni razlog, da se mladina ne vrača.

naravne lepote in čistost reje nositi bremen razvoja turizma, še manj pa razreševanja izgradnje vodovodov, cest ipd.

KS Rudnik-Šalka vas

V KS RUDNIK-ŠALKA VAS je vrsta odprtih problemov in vprašanj. Gre za urejanje bivališč prebivalcev na Trdnjavi in v Novi koloniji (potrebno je asfaltirati poti in ulice). Še večji problem je ureditev kanalizacije, moder-

nizacija in asfaltiranje cest (Šalka vas - Klinja vas, Cvišlerji - Onek - Koprivnik) ter adaptacija osnovne šole v Željnah. Želijo si tudi ustanoviti turistično društvo (jezero).

KS Struge

V KS STRUGE predvsem pogrešajo cestno povezavo Struge-Cetež in Struge-Mala gora. Želijo si manjši industrijski obrat, ki bi zaposloval predvsem mlade ljudi. Pro-

bleme imajo tudi z adaptacijo in širitvijo osnovne šole in s pridobivanjem telefonskih priključkov oziroma telefonsko centralo na pošti.

KS Draga

KS DRAGA predstavlja velik problem zdravstvena in zobozdravstvena služba. Občani so opozorili na starostno strukturo, ki terja večjo skrb kot pa v normalnih starostnih strukturah drugod.

Pri zdravstvenih storitvah je poseben problem, ker Zdravstveni dom Kočevje nima dovolj zdravstvenih delavcev. Za našo občino ni sprejemljivo, da bi tu veljali

enaki normativi, kot veljajo za gosto naseljena in strnjena področja.

Naslednji problem je cestna povezava Draga - Osilnica. Cesta v zimskem času tu sploh ni prehodna. Z ozirom na skromno moč gospodarstva v občini Kočevje ter zelo težaven kraški teren, je za reševanje cestnih povezav potrebna širša družbena pomoč.

KS Stara cerkev

V KS STARA CERKEV je še vedno najbolj pereča vprašanje ureditve kanalizacije in pločnikov. Prav tako so tudi problemi z izgradnjo

nove sodobne trgovine. Potrebovali pa bi tudi posebne prostore za delovanje mladine.

KS Poljanska dolina

V KS POLJANSKA DOLINA so se odločili za ustanovitev Skupnosti dveh krajevnih skupnosti, in sicer Predgrad v občini Kočevje ter Stari trg v občini Črnomelj. Tako nameravajo skupaj razreševati skupne probleme, kot je osnovna šola,

zaposlovanje, kulturno-umetniška društva, turistično društvo ipd. Še naprej ostaja problem cestne povezave Brezovica-Mozelj.

Njihova dolgoletna želja je tudi izgradnja obrata v Predgradu.

KS Osilnica

V KS OSILNICA so delegati opozorili na problem obstoja osnovne šole, saj po podatkih že čez štiri leta tu ne bo več nobenega vpisa. Kraj ima sicer dva obrata,

vendar novih zaposlitev ni. Cestna povezava odvrča mlade ljudi in strokovnjake, da bi zaživeli v tem lepem kraju.

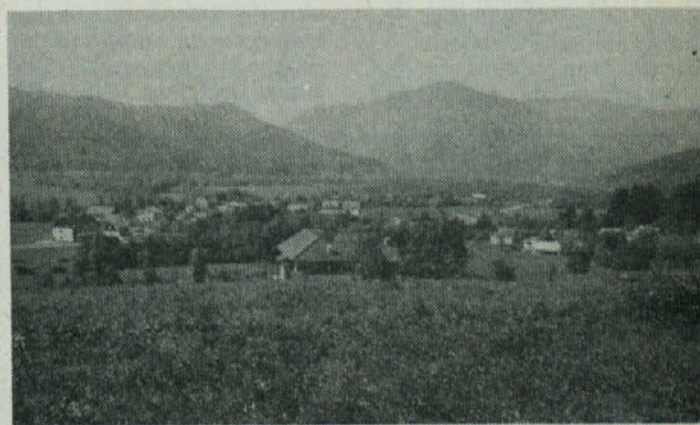
Ugotavljajo tudi, da so

KS Kostel

V KS KOSTEL so poudarili dosedanje aktivnost predvsem pri izpeljavi krajevnega samoprispevka. Še vedno pa

ostaja vprašanje izgradnje vodovoda (Jakšiči) in razvoja turizma (avtokamp).

KS Kočevska reka

V KS KOČEVSKA REKA si prizadevajo, da bi čimbolje uredili otroško varstvo. Sedaj iščejo rešitve za financiranje izgradnje

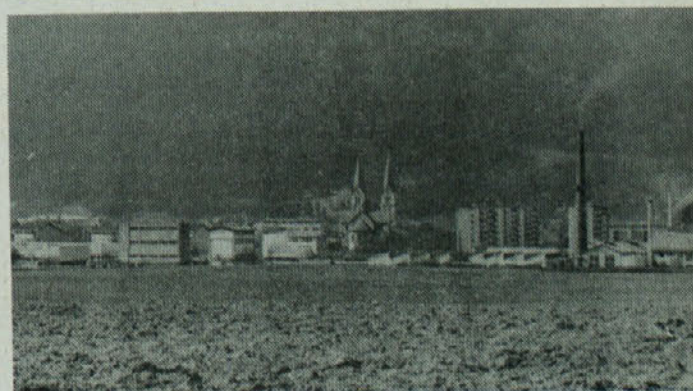
vrteca. Tudi v tej krajevni skupnosti so še vedno odprta vprašanja modernizacije cest, izgradnja vodovoda ter urejanje naselij.

KS »Ivan Omerza« Livold

V KS »IVAN OMERZA« LIVOLD so na prvem mestu vprašanja urejanja in modernizacije ceste zajetje polje - Črni potok, izgradnje pločnika v Dolgi vasi, urejanje ulic ipd. Prav tako je

KS Kočevje-mesto

Za mesto je značilno, da tu posvečajo veliko pozornost oblikam in vsebini delovanja vseh družbenopolitičnih organizacij ter krajevnih skupnosti. V ospredju so vprašanja komunalnih storitev, čistega okolja in delovanja potrošniških svetov.

Osnovne vprašanje pa je organizacija osnovne šole v

turnusih. O bodočem razvoju osnovnega šolstva in tudi o uvedbi samoprispevka za izgradnjo prostorov, ki bi omogočili ustrezne pogoje za pouk v eni izmeni, bodo delovni ljudje in občani razpravljali tako na zborih volilcev, v KS kot tudi na zborih delavcev V OZD.

LOJZE ŠEŠEK

ODLIKOVANJA PREDSEDSTVA SFRJ

Predsedstvo SFRJ je ob prazniku republike odlikovalo:

1. Za zasluge in uspehe pri delu, pomembne za socialistično graditev države, je Predsedstvo SFRJ odlikovalo Jožeta POJETA iz Štalcerjev z REDOM ZASLUG ZA NAROD S SREBRNO ZVEZDO.
2. Za zasluge in uspehe pri delu, pomembne za napredek države, je Predsedstvo SFRJ odlikovalo z REDOM DELA S SREBRNIM VENCEM
  - Leopolda ŠKODNIKA iz Kočevske Reke,
  - Antona LAVRIŠA iz Kočevske Reke,
  - Tanjo SVETLIČIČ iz Kočevja,
  - Antona ZIDARJA iz Novih Lazov,
  - Stanislava GABRIČA iz Kočevja.
3. Za prizadevanje pri socialistični graditvi države je bil z MEDALJO ZASLUG ZA NAROD odlikovan Matija JERBIČ iz Mahovnika.

ČESTITAMO!

KOMISIJA ZA ODLIKOVANJA
IN PRIZNANJA PRI
OBČINSKI SKUPŠČINI KOČEVJE

Ali so premiki v plansko poslovni skupnosti gozdarstva in lesarstva

Ta mesec ali natančno 20. decembra mineva leto, ko so GG Kočevje, Inles, LIK, Oprema, Posestvo Snežnik, Stolarna Dobropolje in TOZD Žaga Rob v sestavi delovne organizacije HOJA Ljubljana podpisale sporazum o združitvi v Plansko-poslovno skupnost gozdarstva in lesarstva Kočevje.

Skupnost predstavlja in zastopa predsednik poslovnega odbora. Ob njegovem konstituiranju, kjer ima vsaka udeleženka po dva delegata, je bil na predlog predsedstva akcijske konference ZK sprejet sklep, da je imenovanje predsednika poslovodnega odbora in njegovega namestnika vedno iz iste OZD po naslednjem vrstnem redu: LIK, Inles, Oprema, GG, nakar se zopet opredeli nadaljevanje vrstnega reda vodenja. Sedaj je predsednik poslovnega odbora tov. Janez Zalar, njegov namestnik pa tov. Anton Turk, oba iz delovne organizacije LIK.

V skladu z določili sporazuma o ustanovitvi skupnosti so udeležence oblikovale poleg poslovnega odbora tudi druge skupne organe, kot sta odbor samoupravne delavske kontrole in notranja arbitraža skupnosti.

Za strokovno pripravo gradiva za obravnavo na poslovnem

odboru delujeta odbor za finance, ki ga sestavljajo predstavniki finančnih služb udeleženk in mu predseduje tov. Ludvik Recek iz Posestva Snežnik ter odbor za razvoj, ki ga vodi tov. Anton Gregorič iz GG Kočevje.

Na podlagi samoupravnega sporazuma in na podlagi akcijske konference ZK so bile podvzete aktivnosti za sprejem tajnika, ki je svoje delo začel opravljati v mesecu septembru.

Udeleženke so v plansko-poslovni skupnosti opredelile kot cilje skupnega poslovanja:

- zagotoviti skladnost med razvojem lesnopredelovalne industrije in optimalnim izkoriščanjem gozdov
- zagotoviti maksimalno predelavo lesa za končne proizvode z najvišjo možno stopnjo obdelave, ki bodo tudi izvozno usmerjeni in dohodkovno interesantni
- osvajati integralni proces predelave lesa v skupnosti
- razvijati družbenoekonomske odnose za optimiranje družbenoekonomskih učinkov z ukrepi v smeri funkcionalne samoupravne, poslovne in proizvodno-programске povezave udeleženk skupnosti.

Cilje bo ob določitvi posameznih nalog in obveznosti območnih subjektov sodelovanja potrebno opredeliti s samoupravnim sporazumom o temeljnih skupnega plana. Za doseg skupnih ciljev pa bodo udeleženske v okviru skupnosti usklajevale in sprejemale dolgoročne planske usmeritve ter srednjeročne in letne plane skupnosti.

Poslovni odbor se je pri sestavi programa dela poenotil v mnenju, da so v sporazumu dovolj opredeljeni cilji, povezovalne in poti za doseg teh ciljev. Seveda pa je potrebno aktivnosti razdelati na različno dolge roke. Tako je bil narejen prvi poizkus izdelave bilance proizvodnje in predelave lesne mase v območju, ki je sicer dobra iztočnica za razpravo in za programiranje dela za vnaprej, ki pa je istočasno nakazal na določene dileme, ki jih bo potrebno razrešiti, saj postavljajo v soodvisnost tako razvojno programsko, ekonomsko finančne kot splošno pravne učinke.

Ob obravnavi resolucijskih opredelitev za leto 1987 je bilo v občini Kočevje opravljeno usklajevanje investicijskih namer lesno predelovalne industrije in gozdarstva glede sklad-

nosti z obstoječimi in predvidenimi resursi.

Zavedajoč se, da bo človek s svojim znanjem vse bolj postajal najpomembnejši dejavnik smotrnega razvoja, bo pomembna permanentna funkcija PPS tudi izobraževanje.

Iniciativni odbor je že leta 1983 angažiral institucijo NOVUM za izgradnjo modela za potrebe planiranja, razporejanja in predelave lesne mase kočevsko-ribniškega območja, ki ga financirajo članice Planske poslovne skupnosti gozdarstva in lesarstva Kočevje. Zaključno poročilo študije »Optimizacija proizvodnega programa skupnega poslovanja gozdarskih in lesnih OZD kočevsko-ribniškega območja« je potrdilo dolgoletno spoznanje, da bo mogoče napredovati le s skupnim nastopom in trajnim sodelovanjem. Vsebinske te naloge je določitev ustreznih metode z načinom uporabe, ki bo omogočala uresničevati ekonomske in sinergijske učinke v procesu sodelovanja gozdarskih in lesnih OZD kočevsko-ribniškega območja. Model, ki bazira na metodi linearne programiranja, je primeren za letno in večletno planiranje na ravni Poslovne skupnosti kot tudi za izoblikovanje ustreznih planskih in operativnih podmodelov v posameznih OZD. Zato pa bo potrebno zgraditi usklajen informacijski sistem in organiziranost pri vseh udeleženkah OZD.

Pomembno področje dela PPS je torej poleg tekočih operativnih aktivnosti uvajanje modela optimalne ekonomike razporejanja in predelave lesne mase območja v PPS gozdarstva in lesarstva Kočevje za potrebe letnega in srednjeročnega planiranja na operativno uporaben nivo. Prav sedaj tečejo aktivnosti planiranja za naslednje leto.

Glede na ugotovljene ekonomske rezultate uporabe modela na ravni poslovne skupnosti se je poslovni odbor odločil za nadaljnjo izgradnjo modelov po posameznih delovnih organizacijah, udeleženkah skupnosti, kajti ustrezni optimizacijski modeli posameznih OZD so nedvomno pogoj za sestavo dobrega modela poslovne skupnosti.

Uporaba optimizacijskih modelov OZD pri sestavljanju globalnega optimizacijskega modela poslovne skupnosti je področje, ki ga je potrebno raziskati in zato tudi sofinancirati s sredstvi za raziskave. Tako skušamo za financiranje tega

raziskovalnega projekta, ki ga izvaja raziskovalna organizacija Razvojno raziskovalni inštitut za regionalno ekonomiko in socialni razvoj Ljubljana, pridobiti poleg lastnih sredstev udeleženk tudi sredstva Občinskih raziskovalnih skupnosti občin Kočevje, Ribnica, Grosuplje in Ljubljana-Vič Rudnik, posebne raziskovalne skupnosti za gozdarstvo, papirništvo in grafiko ter kreditna sredstva za inovacije, saj pomeni izgradnja optimizacijskega modela kompleksno inoviranje poslovnega procesa.

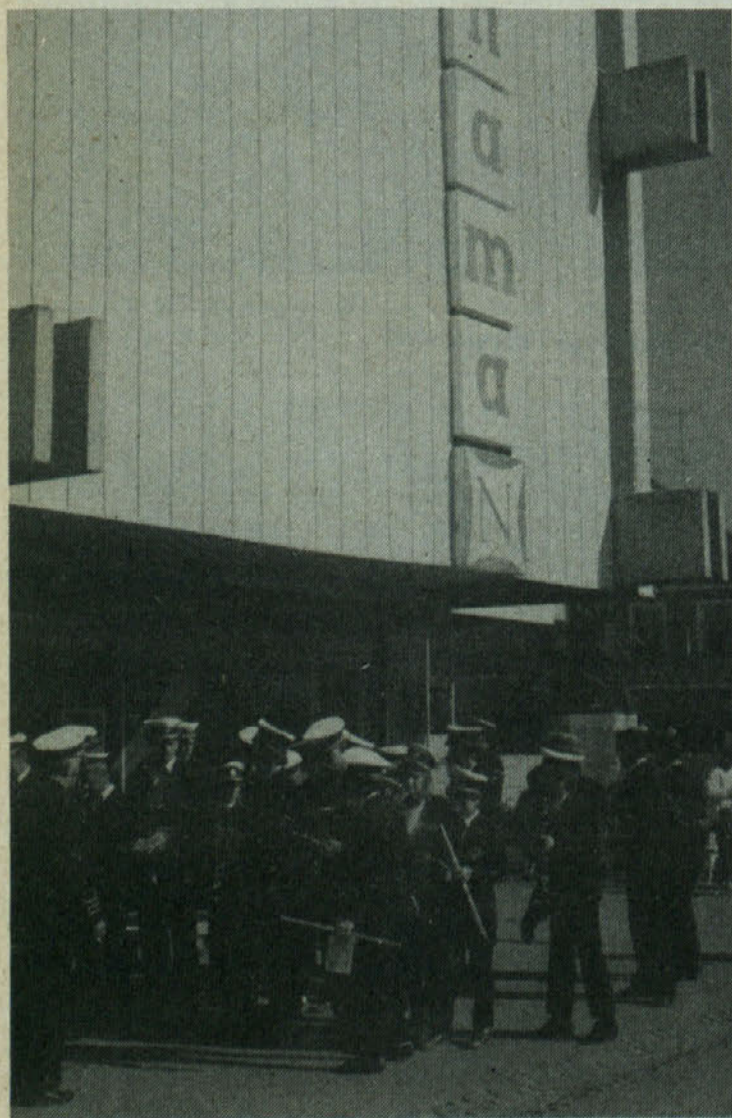
Vzorčni model delovne organizacije se bo gradil dve leti, in sicer za področje iglavcev v DO Inles Ribnica, za listavce pa se bo na analogen način model gradil v nadaljevanju. V letu 1987 bo težišče dela na letnem planiranju, v letu 1988 pa na dinamizaciji letnega plana na kratkoročne plane. Za doseg višjih sinergijskih rezultatov pa bo potrebno usmeriti aktivnost tudi v izgradnjo modela za optimiranje proizvodnje v gozdarstvu.

Realizacija teh zamisli presega ožek podjetniški interes, pa tudi

ineters same lesne industrije in gozdarstva. Realizacija projekta ima obeležje širšega družbeno-ekonomskega interesa, to je optimalnejše koriščenje razpoložljivih narodno gospodarskih resursov in s tem doseganje bolj-ših družbenoekonomskih učinkov. Zato pa bo potrebno veliko strokovnega dela, pa tudi veliko poslovne in politične odgovornosti.

Čeprav je vzpodbudna pripravljenost udeleženk plansko poslovne skupnosti po sodelovanju in skupnem dogovarjanju, pa rezultati teh naporov ne morejo biti evidentni v kratkem času, saj bo potrebno še veliko dela za spoznanje, pripravljenost in odločitve, da se bo s podrejanjem parcialnih ciljev posameznih enot skupnemu cilju v reprovergi dosegel tudi višji dohodek po enoti lesne surovine kot s seštevkom dohodka posameznih enot ali posameznih tehnoloških faz ter za porazdelitev skupnega dohodka na vse udeležence reprodukcijske verige sorazmerno vloženemu živemu in minulemu delu.

Alojzija Zakrajšek

Nama Kočevje pred novim letom

V kočevski Nami so s pripravami za plan 1987 pričeli že v oktobru. Izdelali so smernice za poslovni plan, predlog plana prometa ter povprečnih zalog in koeficientov obračanja zalog za prihodnje leto. Posebno skrb so posvetili motiviranju za doseganje zaželenih ciljev ter izboljševanju in razvijanju organizacije dela. Načrtujejo najmanj 3 % fizični porast prometa. Zraven teh priprav pa bodo v tem mesecu pripravili ponudbe pod ugodnimi pogoji za prodajo konditorskih izdelkov, pijač in precejšnje število vrst mesnih izdelkov in mesnih konzerv. Prodaja slednjih bo trajala do 20. decembra. Do takrat bodo znižane cene nekaterih izdelkov za okoli 26 %.

Zadnji dan letošnjega leta bo njihova trgovina odprta do 15 ure. Tisti, ki bodo želeli preživeti zadnjo noč letošnjega leta v njihovih restavracijskih prostorih, bodo odšteli 7.000.- din. Zabaval jih bo kočevski ansambel »Obzorja«. Postreženi pa bodo z aperitivom, silvesterskim menijem (krožnik NAMA), šampanjcem in ostalim. Dogovorjeno je, da bo ansambel igral

do 5. ure Novega leta oziroma do tedaj, dokler bodo želeli gostje. Kakor vsa dosedanja leta je pričakovati, da bodo tisti, ki si bodo rezervirali silvestrovanje pri njih zadovoljni.

Viktor Dragoš

Obvestilo Name-TOZD Kočevje

NAMA-TOZD Kočevje obvešča potrošnike, da bo inventura v tej veleblagovnici v soboto, 3. januarja in nedeljo, 4. januarja 1987. Prvi delovni dan v prihodnjem letu bo 5. januarja. V teh dneh bodo poslovale prodajalne MERCATOR - TOZD Trgopromet Kočevje.

Delavci NAME želijo vsem prebivalcem in njihovim potrošnikom SREČNO NOVO LETO 1987.

vd

V Nami poslujeta Kompas in LB

Prvega oktobra letos je odprla Ljubljanska banka-poslovna enota Kočevje v Nami svoje blagajniško mesto, Kompas - poslovna enota Ribnica pa ekspozituro. Z odprtjem obeh poslovalnic sta se tako LB kot Kompas vključila v razvojni program delovne organizacije Nama s ciljem - približati ponudbo občanom.

LB je odprla vplačilno - izplačilno mesto za dinarsko poslovanje (hranilne vloge, tekoči računi, položnice). Od Nama je prevzela tudi menjalnico. Posluje vsak delovni dan od 7.30 do 18. ure, ob sobotah pa od 7.30 do 11. ure. Kaže, da smo se občani na LB v Nami že

navadili, saj je bilo v novembru v primerjavi s oktobrom opravljene enkrat več prometa. Pričakujejo, da se bomo v bodoče še v večji meri posluževali njihovih uslug. S tem se bo blagajniško mesto v matični banki razbremenilo, čakalna doba skrajšala, občani pa bodo bolj zadovoljni.

Kompas ponuja preko poslovalnice tudi Kočevcem svoj celotni program. Vsak dan je mogoče dobiti informacije o izletih, potovanjih, letovanjih doma in v tujini, o letalskih, železniških in avtobusnih zvezah, prodajajo vse vrste vozniških kart, razpisane izlete, potovanja in počitnice. Skupaj z letalsko

vozovnico ponujajo tudi rentacar.

Z odprtjem ekspoziture želijo svojo ponudbo približati občanom. Bistveno večjega obsega prometa s tem ne pričakujejo. Menijo pa, da se bo kvaliteta ponudbe izboljšala. Povečalo naj bi se število individualnih gostov. Slednje se je že začelo uresničevati, saj je za praznik republike preživelo v kompasovih aranžmajih mnogo več Kočevcev kot pred leti. Tudi povpraševanje po novoletnih programih je veliko.

V Kompas so prepričani, da bomo z njihovimi uslugami tudi v Kočevju zadovoljni.

S. J.

SREČNO 87

GLASILO OK SZDL KOČEVJE

kočevske
novice

JANUAR	FEBRUAR
1 Č Novo leto	1 N Ignac
2 P Makarij	2 P Marija
3 S Genovefa	3 T Blaž
4 N Angela	4 S Andrej
5 P Simeon	5 Č Agata
6 T Gašper	6 P Dora
7 S Zdravko	7 S Egidij
8 Č Severin	8 N Janez
9 P Julijan	9 P Polona
10 S Gregor	10 T Viljem
11 N Pavlin	11 S Marija
12 P Tatjana	12 Č Damijan
13 T Veronika	13 P Katarina
14 S Srečko	14 S Valentin
15 Č Pavel	15 N Jurka
16 P Marcel	16 P Julijana
17 S Anton	17 T Silvin
18 N Marjetka	18 S Simeon
19 P Marij	19 Č Julijan
20 T Boštjan	20 P Leon
21 S Neža	21 S Irena
22 Č Cene	22 N Marjeta
23 P Rajko	23 P Marta
24 S Felicijan	24 T Matija
25 N Darko	25 S Sergij
26 P Pavla	26 Č Andrej
27 T Janez	27 P Gabrijel
28 S Peter	28 S Roman
29 Č Franc	
30 P Martina	
31 S Janez	

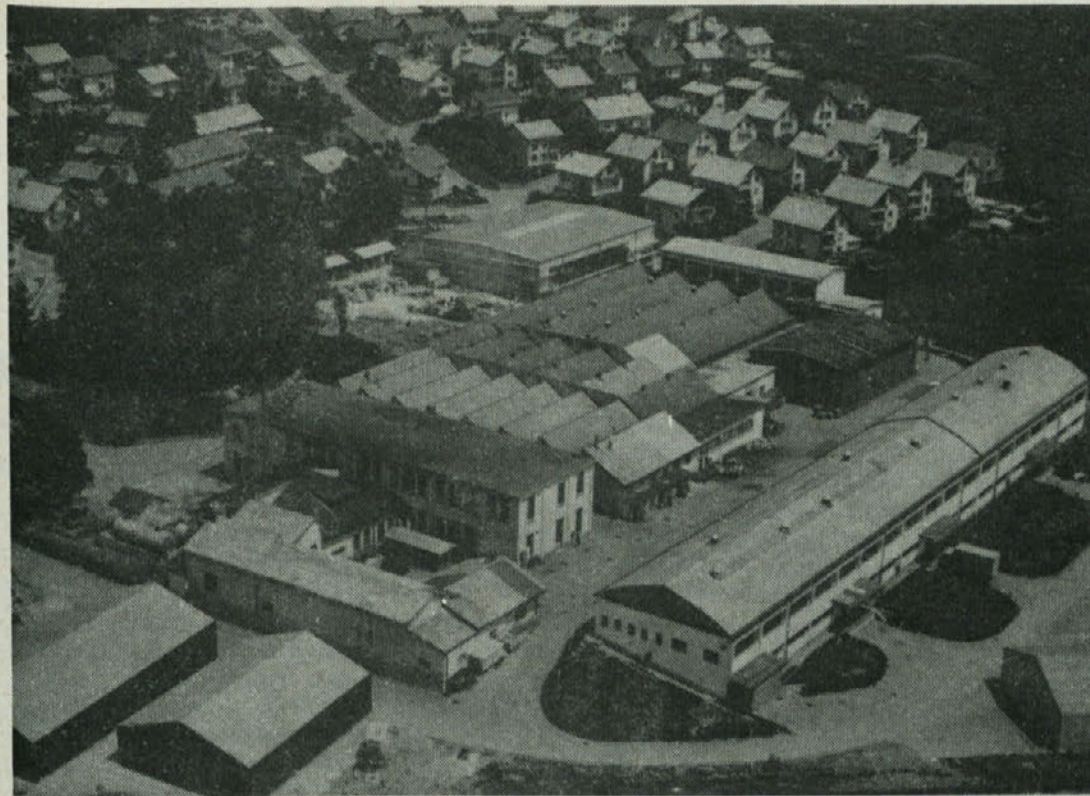
MAREC	APRIL
1 N Albin	1 S Hugo
2 P Janja	2 Č Franc
3 T Pust	3 P Ljuba
4 S Kazimir	4 S Izidor
5 Č Janez	5 N Vinko
6 P Nika	6 P Viljem
7 S Tomaž	7 T Darko
8 N Dan žena	8 S Albert
9 P Franciška	9 Č Tomaž
10 T Viktor	10 P Matilda
11 S Krištof	11 S Leon
12 Č Gregor	12 N Lazar
13 P Kristina	13 P Ida
14 S Matilda	14 T Valerij
15 N Klemen	15 S Helena
16 P Hilarij	16 Č Bernarda
17 T Jerica	17 P Rudi
18 S Edvard	18 S Konrad
19 Č Jožef	19 N Leon
20 P Srečko	20 P Neža
21 S Benedikt	21 T Simeon
22 N Vasilij	22 S Leonida
23 P Slava	23 Č Vojko
24 T Gabriel	24 P Jurij
25 S Minka	25 S Marko
26 Č Maksima	26 N Marcelin
27 P Rupert	27 P Ustanov. OF
28 S Janez	28 T Pavel
29 N Ciril	29 S Robert
30 P Bogo	30 Č Katarina
31 T Benjamin	

MAJ	JUNIJ
1 P Praznik dela	1 P Fortunat
2 S Boris	2 T Erazem
3 N Aleksander	3 S Pavla
4 P Cveto	4 Č Franc
5 T Angel	5 P Valerija
6 S Janez	6 S Norbert
7 Č Stanko	7 N Robert
8 P Viktor	8 P Medard
9 S Dan zmage	9 T Primož
10 N Izidor	10 S Marjeta
11 P Žiga	11 Č Srečko
12 T Pankracij	12 P Janez
13 S Servacij	13 S Anton
14 Č Bonifacij	14 N Vasilij
15 P Zofka	15 P Vid
16 S Janez	16 T Beno
17 N Jošt	17 S Dolfe
18 P Erik	18 Č Marko
19 T Ivo	19 P Julijana
20 S Bernard	20 S Silverij
21 Č Dan let. JLA	21 N Alojz
22 P Milan	22 P Ahac
23 S Željko	23 T Kresnica
24 N Suzana	24 S Janez
25 P Dan mladosti	25 Č Hinko
26 T Zdenko	26 P Stojan
27 S Janez	27 S Ema
28 Č Avguštin	28 N Hotimir
29 P Magdalena	29 P Peter-Pavel
30 S Ivana	30 T Emilja
31 N Angela	

JULIJ	AVGUST
1 S Bogoslav	1 S Peter
2 Č Marija	2 N Alfonz
3 P Irenej	3 P Lidija
4 S Dan borca	4 T Dominik
5 N Anton	5 S Marija
6 P Bogomila	6 Č Ljubo
7 T Ciril-Metod	7 P Kajetan
8 S Špela	8 S Miran
9 Č Veronika	9 N Janez
10 P Ljubica	10 P Lovrenc
11 S Olga	11 T Suzana
12 N Mohor	12 S Klara
13 P Evgen	13 Č Lilijana
14 T Franc	14 P Demetrij
15 S Vladimir	15 S Marija
16 Č Dan tank. JLA	16 N Rok
17 P Aleš	17 P Pavel
18 S Miroslav	18 T Helena
19 N Vincenc	19 S Ljudevit
20 P Marjeta	20 Č Bernard
21 T Danilo	21 P Ivana
22 S Dan vstaje	22 S Timotej
23 Č Branislav	23 N Filip
24 P Kristina	24 P Jernej
25 S Jakob	25 T Ludvik
26 N Ana	26 S Viktor
27 P Sergej	27 Č Jože
28 T Zmago	28 P Avguštin
29 S Marta	29 S Janez
30 Č Julita	30 N Roza
31 P Ignac	31 P Rajko

SEPTEMBER	OKTOBER
1 T Tilen	1 Č Julija
2 S Štefan	2 P Bogomil
3 Č Dora	3 S Terezija
4 P Zalka	4 N Franc
5 S Lovrenc	5 P Marcel
6 N Zaharija	6 T Vera
7 P Marko	7 S Dan art. JLA
8 T Marija	8 Č Brigita
9 S Peter	9 P Abraham
10 Č Dan mor. JLA	10 S Danijel
11 P Milan	11 N Milan
12 S Gvido	12 P Maks
13 N Filip	13 T Edvard
14 P Rastko	14 S Veselko
15 T Nikodem	15 Č Terezija
16 S Ljudmila	16 P Jadviga
17 Č Franciška	17 S Marjeta
18 P Irena	18 N Luka
19 S Suzana	19 P Etbin
20 N Svetlana	20 T Irena
21 P Matej	21 S Urška
22 T Mavricij	22 Č Vendelin
23 S Slavojko	23 P Severin
24 Č Nada	24 S Rafael
25 P Gojmir	25 N Darija
26 S Justina	26 P Lucijan
27 N Kuzma, Dam.	27 T Sabina
28 P Venčeslav	28 S Simon
29 T Mihael	29 Č Ida
30 S Sonja	30 P Marcel
	31 S Bolfenk

NOVEMBER	DECEMBER
1 N Dan mrtvih	1 T Marijan
2 P Dušanka	2 S Blanka
3 T Silva	3 Č Franc
4 S Drago	4 P Barbara
5 Č Zahar	5 S Savo
6 P Lenart	6 N Miklavž
7 S Engelbert	7 P Ambrož
8 N Bogomir	8 T Marija
9 P Teodor	9 S Valerija
10 T Andrej	10 Č Smiljan
11 S Martin	11 P Danijel
12 Č Emil	12 S Aljoša
13 P Stanislav	13 N Lucija
14 S Nikolaj	14 P Dušan
15 N Polde	15 T Kristina
16 P Jerica	16 S Albina
17 T Gregor	17 Č Lazar
18 S Roman	18 P Teo
19 Č Elizabeta	19 S Urban
20 P Srečko	20 N Julij
21 S Marija	21 P Tomaž
22 N Cilka	22 T Dan JLA
23 P Klemen	23 S Viktorija
24 T Janez	24 Č Eva
25 S Katarina	25 P Božič
26 Č Konrad	26 S Štefan
27 P Virgil	27 N Janez
28 S Jakob	28 P Živko
29 N Dan repub.	29 T David
30 P Andrej	30 S Evgen
	31 Č Silvester

65 let Tekstilne tovarne »Tekstilana« Kočevje

Delovna organizacija Tekstilana Kočevje je bila ustanovljena leta 1921, redna proizvodnja v njej pa se je pričela avgusta 1922. Tedaj se je uradno imenovala »Komanditna družba za izdelovanje sukna in suknenih izdelkov A. Kajfež in tovariši v Kočevju«. Da bi k firmi lažje pritegnili tuji kapital, so ustanovitelji leta 1923 podjetje spremenili v delniško družbo. Večino delnic v novem podjetju je imela češka firma Kern iz Jihlave na Češkoslovaškem. Od tedaj se je tovarna uradno imenovala »TEXTILANA« tovarna sukna d.d. v Kočevju. To ime je obdržala vse do konca druge svetovne vojne, čeprav so se delničarji menjali.

Razlogi in okoliščine, zaradi katerih je nastala Tekstilana, so bili pogojeni z velikim pomanjkanjem vsega tekstilnega blaga v Jugoslaviji po prvi svetovni vojni. To tržišče sta pred prvo svetovno vojno oskrbovali močno razvita češka in avstrijska tekstilna industrija. Kolikšno je bilo pomanjkanje tekstilnega blaga v Jugoslaviji v letu 1919, vidimo iz podatkov, da je uvoz tekstila predstavljal v vrednosti skupnega jugoslovanskega uvoza kar 80 %. To je bila velika obremenitev zunanje trgovinske bilance Jugoslavije, zato je bil hiter razvoj domače tekstilne industrije zelo pomemben.

Država je ta razvoj pospeševala z vrsto ukrepov in olajšav, pri tem razvoju pa je bila zaželjena tudi udeležba tujega kapitala.

V letu 1921 Kočevje ni imelo skoraj nobene industrije. Edino podjetje je bil premogovnik, ki pa je bil ravno v tistih letih v velikih težavah. V takšnih okoliščinah se je porodila ideja o ustanovitvi podjetja za izdelavo sukna in odev v Kočevju. Ker ni bilo državne podpore, je prišlo za začetek prav dvonadstropno skladišče – kašča v Kočevju, ki jo je že leta 1920 začel preurejati v tovarniške prostore podjetnik Anton Kajfež iz Kočevja. V letu 1921 so se začela dela na glavnem poslojpu nadaljevala, zgradili pa so tudi strojnico. Tovarna je pričela s proizvodnjo avgusta 1922, ko je bilo v njej zaposlenih 33 delavcev, od tega štirje mojstri, ki so bili tujci. V letu 1923 je podjetje postalo delniška družba in ob nastopu tujega kapitala se je zelo povečala. Nabavljeni so bili novi stroji in oprema. Letna kapaciteta tovarne je znašala 100.000 m sukna pri osemurnem obratovanju v eni izmeni. Izdelovali so predvsem loden ter blago za vojsko. Polna zaposlenost je znašala 120 delavcev.

Razvojni začetek tovarne je bil vzpodbuden, toda že v prvem, letu so se pojavile težave

s prodajo blaga. Sprejeti so bili ukrepi za sanacijo, ki pa se niso dosledno izvajali. Zato so leta 1925 zamenjali celotno vodstveno ekipo. Leta 1927 je bilo zgrajeno novo poslopje za aperturo in pisarne. V letu 1929 je bilo sezidano skladišče blaga ter zgrajena nova stavba za barvarno, delavnice in dve skladišči. Do leta 1935 je bilo nabavljeno tudi precej strojne opreme, ki je bila večinoma v zelo dobrem stanju.

27. januarja 1935 je v Tekstilani izbruhnil požar in zgorelo je glavno tovarniško poslopje z vsemi stroji in napravami. Požar je bil za vse zaposlene v Tekstilani hud udarec, saj so ostali brez dela vse do jeseni leta 1936, ko je bila zaključena obnova tovarne in je ponovno stekla proizvodnja. Med drugo svetovno vojno je delo v tovarni potekalo z zastoji in v omejenem obsegu. Tovarna je bila med vojno večkrat bombardirana. Človeških žrtev ni bilo, velika pa je bila materialna škoda.

Po drugi svetovni vojni je bila tovarna ob velikih naporih vseh zaposlenih obnovljena. Proizvodni program je bil tudi po vojni isti kot pred vojno, to je proizvodnja tekstilnih tkanin volnenega tipa. Zastarela strojna oprema in neustrezen proizvodni program niso omogo-

40 let AMD Kočevje

Letos mineva štirideset let delovanja AVTO-MOTO DRUŠTVA KOČEVJE. Delo društva je bilo vedno programsko prilagojeno času in potrebam družbe. V preteklem obdobju je bil smoter celotnega delovanja, da poleg osnovnih dejavnosti društva po svojih močeh prispeva k napredku celotne družbe pri utrjevanju samoupravnega razvoja, tovarištva, razvijanju bratstva ter gojitvi svetlih vzorov tradicij naše revolucije.

Pričetek delovanja društva so leta 1946 nakazale potrebe šolanja kadrov državnih posestev, industrije in zametkov razvijajoče se avtomobilske transportne dejavnosti. S tem je bil postavljen temeljni kamen razvoju današnjega Avto-moto društva Kočevje.

Leta 1946 je bil organiziran »Odbor za avtomobilizem in motociklizem« pri komisiji »Tehnika in šport« v okviru Fizikalne zveze Jugoslavije.

Kasneje se je po sklepu te zveze »Odbor za avtomobilizem in motociklizem« priključil k »Ljudski tehniki«, ki je združevala programe različnih vej tehničnega izobraževanja. Leta 1948 je bila ustanovna skupščina »Avtomobilsko-motociklistične

zveze Slovenije« – samostojne zveze.

In kako je bilo v Kočevju? Kočevje je leta 1945 pričakalo svobodo v ruševinah. Industrija je bila uničena, kmetije zapuščene. Ni bilo hrane in ne dovolj ljudi, saj je kočevska dala procentualno v ljudeh in gospodarskih dobrinah največji prispevek v borbi za svobodo.

Bilo pa je mnogo volje, zagnanosti in idej. Gospodarstvu je primanjkovalo kadrov vseh profilov.

Tako je v letu 1946 Ivan Valič zbral okoli sebe privrženca motorizacije in prišlo je do ustanovitve »Avtomobilčne in motociklistične sekcije« Kočevje.

Leta 1949 je bil sklican zbor članov te sekcije, na katerem se je prečitala odločba Glavnega odbora Ljudske tehnike Slovenije št. 1630 z dne 18. 3. 1949,

1946 – 1986

s katero se je preimenovala sekcija v AVTO-MOTO SEKCIJO KOČEVJE, ki pa je še vedno delovala pri odboru Ljudske tehnike Kočevje.

Sekcija je tako delovala do leta 1956, ko so člani v do tedaj delujoči sekciji sklicali zbor članov in sprejeli sklep, da se sekcija preimenuje v AVTO-MOTO DRUŠTVO KOČEVJE. Pod tem nazivom dela še danes.

Avto-moto društvo Kočevje je v preteklih štiridesetih letih prehodilo pot različnih faz društvene dejavnosti, od skromnih začetkov prvih povojnih dni do danes, ko je družbeno opredeljeno kot organizacija posebnega družbenega pomena, ki deluje v sestavi Avto-moto zveze Slovenije in Jugoslavije.

Danes je to eno najštevilnejših društev, saj šteje 1.081 članov.

V obdobju štiridesetih let neprekinjenega delovanja je to društvo za svoje delo prejelo niz priznanj.

AC

Vsi tisti, ki že vrsto let preživljajo zadnjo noč leta v prostorih gostilne Kovač v Selih pri Osilnici so zadovoljni. V tej gostilni se tudi za letošnje silvestrovanje skrbno pripravljajo. Gostom bo igral ansambel iz Rijeke. Cena aranžmaja bo znašala 2.500.- din. Nekaj gostov iz Rijeke in ostalih krajev iz sosednje Hrvaške ter nekaj domačinov je že rezerviralo prostor v tem lokalu.

Nova mehanična delavnica v GG Kočevje

V zaključni fazi je izgradnja nove hale oziroma mehanične delavnice v Gozdnem gospodarstvu Kočevje, ki je v sestavi TOZD Transport – gradnje – vzdrževanje (TGV).

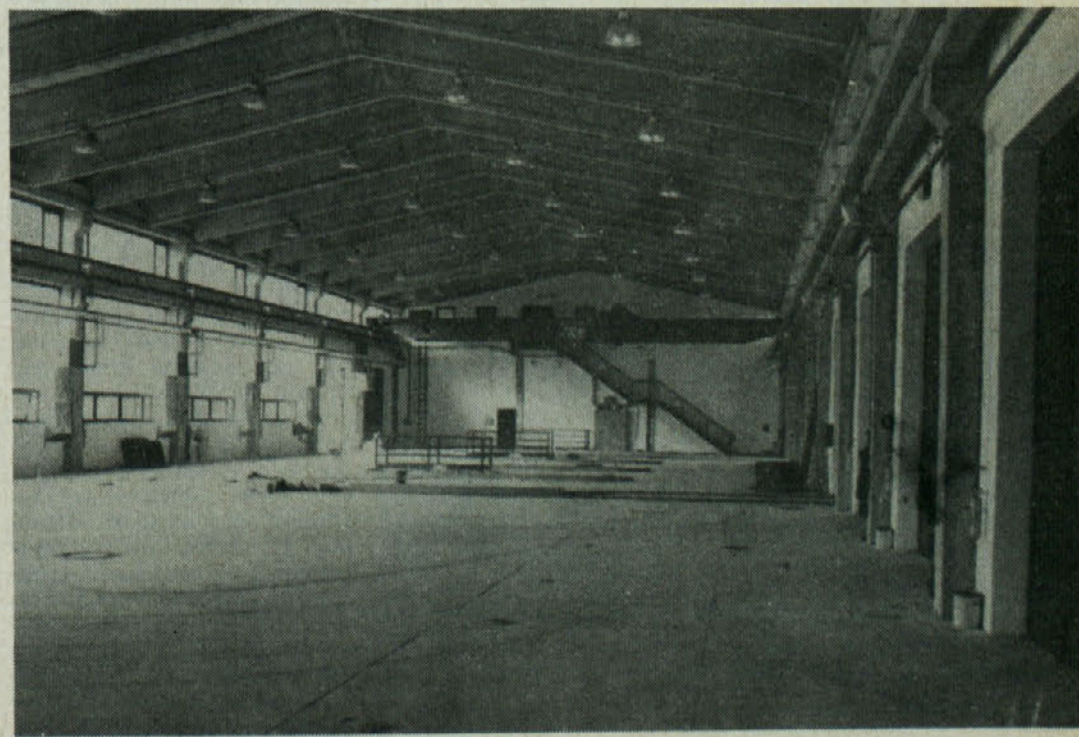
Zaradi dvigovanja stopnje mehaniziranosti proizvodnje v gozdnem in kmetijskem gospodarstvu Kočevje hitro narašča tudi število različnih delovnih sredstev, kot so: kamioni za prevoz lesa, traktorji za spravilo lesa, traktorji za kmetijsko proizvodnjo, kombajni, stroji za gradnjo cest in vlak, vozila za prevoz delavcev, motorne žage

in razni drugi stroji. Dosedanja mehanična delavnica, ki je bila zgrajena pred 25 leti ni zmogla ne tehnološko ne prostorsko zadovoljiti zahtevam vzdrževanja današnje strojne kapacitete. Zato je Gozdno gospodarstvo Kočevje, ki je po priključitvi TOZD Agroservis k TOZD Transport – gradnje v sestavi te delovne organizacije, usmerilo svojo investicijsko dejavnost v nujno posodobitev vzdrževalnih kapacitet, kjer sta glavna objekta nova mehanična delavnica s 1400 m² površine ter sodobno centralno skladišče za

rezervne dele.

Prvi korak je bil narejen s podobitvijo skladišča rezervnih delov ter materiala, naslednja faza pa je bila izgradnja nove hale (70 x 20 m) za potrebe servisne dejavnosti. V njej je montiran tudi mostni žerjav z nosilnostjo 10 ton. V objektu bodo instalirane naprave za vzdrževanje, popravila in opravljanje tehničnih pregledov za vse vrste kamionov. Gradbena dela so praktično že zaključena, manjka samo še oprema.

Janez Konečnik

Tehnična sanacija gozdov, ki jih je poškodoval žled

Delavci GG si močno prizadevamo za odpravo posledic katastrofalnega žleda, ki je prizadel naše gozdove novembra 1985.

Po ocenah elaborata je močno poškodovanega ali uničenega drevja v družbenih gozdovih 155000 m³ in zasebnih gozdovih 265000 m³. Skupno je to 420000 m³, kar pomeni za 100000 m³ več kot je normalen posek na celotnem območju. Problem je še toliko večji, ker so bila posebej močno prizadeta le določena področja, in to pretežno zasebni gozdovi.

Večina delavcev naših osnovnih TOZD je v glavni sezoni delala na najbolj prizadetih območjih (Velike Lašče, Struge, Dobropolje). Zaradi izredno slabe kvalitete lesa, ki ga dobimo s sečnjo v poškodovanih gozdovih, in velikih stroškov sečnje ter spravila nastajajo pri delu večinoma negativni finančni rezultati, kar je tudi eden od razlogov za slabši uspeh gospodarjenja Gozdnega gospodarstva v letu 1986.

Ocenjujemo, da je bilo doslej v družbenih gozdovih opravljeno že 80 % dela na tehnični sanaciji. Velike težave pa nastopajo v zasebnih gozdovih, kjer je bilo opravljeno komaj 40 % potrebnih del. Lastniki gozdov sami

večinoma ne morejo ali nočejo delati na odpravljanju posledic žleda. TOK pa zaradi velike razlike med proizvodnimi stroški in prodajno ceno lesa ni zmožna opraviti več dela s svojimi delavci. Kljub negativni kalkulaciji mora namreč lastnik dobiti vsaj 5 % prodajne cene lesa.

Pričakujemo pomoč iz republiškega sklada za odpravo elementarnih nesreč, ki pa močno kasni. Odobrena je že za občini Grosuplje in Ribnica, čakamo pa še na odobritev za področje Ljubljana - Vič - Rudnik. To nam daje tudi realne osnove, da bo sanacija v prihodnjem letu hitreje stekla, še posebno zato, ker smo zaradi rebalansa plana gradnje gozdnih cest in vlak velik del površin, poškodovanih

zaradi žleda, že speljali ceste in vlake.

Omeniti moramo tudi to, da je naš TOZD Transport - gradnje - vzdrževanje v letu 1986 v gozdovih, ki so bili najbolj poškodovani od žleda, zgradil in rekonstruiral skupaj 29 km gozdnih cest, od tega kar 18 km v zasebnih gozdovih.

Za ta dela smo namenili okrog 30 milijonov dinarjev.

Po zahtevni tehnični sanaciji pa nas gozdarje čaka še zahtevnejša biološka sanacija, kjer bo potrebno z gozdno - gojitvenimi ukrepi (obnovo gozdov) odstraniti vse posledice žleda. Ta sanacija pa bo trajala še več desetletij.

Tekst in foto
Janez Konečnik

tem rekreacije. Pravi polharji nedvomno doživijo med lovom na polhe veliko lepega med bivanjem v jesenskem gozdu, ki je še zlasti ponoči poln skrivnosti in so zato njihova čutila še posebno izpostavljena. Tudi fizični napor je precejšen, saj je potrebno veliko prehoditi, da se najmanj dvakrat ponoči pregleda pasti.

Veliko korist imamo, če gozd uporabimo namesto športnega objekta. Tak ali drugačen tek v prosti naravi je povsem nekaj drugega kot tek na tekmovalni stezi. V naši mali Sloveniji imamo za to vrsto rekreacije obilo možnosti pa smo vse preveč leni. Često nam je nerodno, kaj bodo pa rekli, če bom tekkel v bližnjem gozdu. Potreba po rekreaciji nam pač še ni prišla v meso in kri, zlasti še po tisti spontani, neformalni in neorganizirani rekreaciji, ki nastane iz čiste človekove potrebe.

Iz vsega povedanega sledi kako neprecenljiv je pomen gozda za našo obnovo življenjskih sil. Slovenija ima zaenkrat še veliko gozdov, morda jih bomo tudi ohranili. Dokler jih imamo jih tudi izkoriščamo predvsem v svojo korist.

(Misli so povzete iz materiala za »Seminar iz gojenja gozdov« v letu 1969)

A. P.

Zimsko krmljenje jelenjadi

Na Kočevskem imamo že več let težave s škodami, ki jih povzroča jelenjad na kmetijskih površinah ter tudi v gozdovih. Število jelenjadi je v zadnjih dvajsetih letih skokovito naraslo, s tem pa tudi problemi.

Škode nastajajo predvsem v obdobjih pomanjkanja hrane. Zato morajo lovci poskrbeti za dodatno krmljenje v zimskem času.

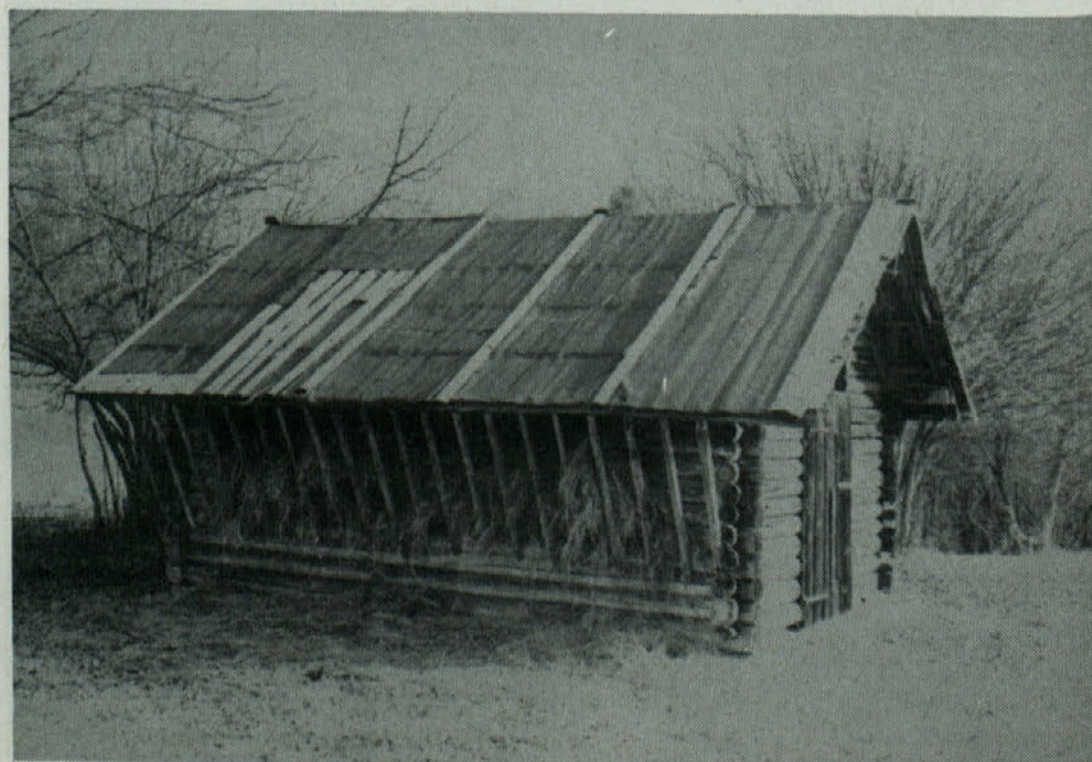
V TOZD Gojitveno lovišče »Medved« so v dogovoru z gozdarji in kmetijci izločili večje površine, ki služijo kot zimovališča za jelenjad. V ta namen so najbolj primerni malodonski gozdovi in grmišča ter zaraščajoče opuščene kmetijske površine. Z dodatnim krmljenjem skušajo privabiti jelenjad na površine, ki so v ta namen izločene, in jih tu tudi obdržati. Predvsem na teh površinah gradijo razne objekte, kot so krmišča, kleti ali silosi. Hrana, ki jo pripravljajo lovci za jelenjad, mora biti kvalitetna, pestra in v zadostnih količinah. Za zimo, ki je pred vrati, so v TOZD Gojitveno lovišče Medved pripravili skupno preko 800 ton hrane za jelenjad; od tega je največ sena (391 ton) in slad-

korne pese (240 ton) ter 150 ton silaže in 30 ton jabolčnih tropin. Seveda lovci poleg vsega tega skrbijo še za realizacijo plana

odstrela, ki znaša za leto 1986 kar 850 kosov jelenjadi. Pravilno planiran in realiziran odstrel pa je osnovni ukrep za

zmanjševanje in preprečevanje škod v gozdovih, na njivah in na travnikih.

Janez Konečnik

Pomen gozda za rekreacijo

Da bi lahko govorili o pomenu gozda za rekreacijo človeka moramo najprej ugotoviti, kaj beseda rekreacija pomeni. Danes z njo poimenujemo razne človekove aktivnosti na športnih terenih, ob vodah in v planinah. Beseda »rekreacija« pa pomeni dobesedno novo rojstvo, »preroditev«, »popolno preroditev«, kar že hočemo uporabiti. Proces rekreacije ima torej za posledico nek proces, ki se nekje in v nečem dogaja. Rezultat tega procesa pa je nekaj živega, kakor da je nanovo nastalo, mlado, polno življenje.

Človek je naravno bitje, ki sicer sedaj živi v stehnziranem in civiliziranem okolju, vendar je v bistvu ostal naraven. Zato umetno okolje z dimom, hrupom, asfaltom, pehanjem za denarjem, kar je človek sam ustvaril, negativno vpliva nanj in na njegovo zdravstveno, telesno in duševno počutje. Okolje v katerem živi je v nasprotju s tem, kar mu je dala narava in je tudi sicer močno zasidrano v njegovem bistvu. Človek si želi nazaj v naravo, včasih podzavestno teži iz mesta v še najbolj ohranjen del našega okolja - gozd. Ta želja je tem večja čim hitreje se slabša človekovo okolje, ki je vse bolj nezdravo. Vse več je prostega časa, ki pa ne pomaga veliko pri obnavljanju življenjskih sil današnjega človeka, če ga ne more preživeti v zdravem okolju. Pri tem se pojavi gozd kot idealen prostor za preživljanje prostega časa, ki vrača človeku življenjske sile, ga »pre-roditi« - »ponovno rodi« - ga rekreira. Čim bolj izgublja neka pokrajina svojo naravnost in se njeni prebivalci oddaljujejo od praproizvodnje - kmetijstva in gozdarstva tem bolj pridobivajo gozdovi kot najboljši prostor za počitek in rekreacijo, na svojem pomenu.

Rekreacija je potrebna še zdravemu človeku pa ne samo tistemu, ki je sposoben dolgo teči, plavati, smučati, kolesariti, temveč vsakomur, ki živi v nezdravem okolju in to samo povzroča, da je že blizu nezdravega stanja. Iz davne preteklosti je znana parola »In silva salus«, v gozdu je zdravje. V starih časih

gotovo niso razmišljali o rekreaciji, pa vendar so prišli do tega spoznanja. Kako torej deluje gozd kot sredina za rekreacijo? Človek, ki pride iz mesta v gozd menja okolje, in sicer pride iz slabšega na boljše, iz prahu in hrupa v čist zrak in mir. Seveda je to možno le v naravnem gozdu, kjer že samo bivanje v njem povzroči intenzivnejšo presnavljanje in zboljšanje človeškega stanja. Tako bivanje lahko imenujemo pasivna rekreacija. Aktivna rekreacija nastopi z gibanjem v gozdu pa naj bo to hoja, tek po suhem ali na smučeh. Človek se giblje v živi združbi rastlin in živali v kateri se stalno nekaj spreminja. Na vsakem koraku se nekaj spremeni - tu skala, tam grm ali drevo, strmina v ravnino; slišimo različne glasove itd. Čutila so neprestano izpostavljena novim vzburjenjem - pozabimo vse tisto, kar smo prinesli s seboj in se sprostimo. Celotno naše telo se poživi, kri hitreje kroži po vseh delih telesa, v nas se zbudi vrsta čustvenih odzivov. Taka rekreacija je resnična prenova in ni tako enostranska kot je omejevanje rekreacije na zgolj telesno gibanje na športnih objektih.

Slovenski človek je še posebej navezan na gozd, saj večina nas še nedavno tega ni živela v mestih. Ohranile so se zato aktivnosti, ki jih drugod ne poznajo, ki pa so koristne za našo prenavo - rekreacijo, čeprav nimajo športnega značaja.

Poglejmo po vrsti katere so te aktivnosti. Najstarejša taka dejavnost je nabiranje gob in gozdnih sadežev. Pri tem se veliko gibljemo skozi gozdove, včasih dokaj hitro kadar nas lovi noč ali kje na Kočevskem zaslišimo kakšen brundajoč glas. Nedvomno med takšno hojo pozabimo na vsakdanje skrbi in težave, saj smo povsem zamenjali okolje. Popolna rekreacija bi bila dosežena, če bi ne šli v gozd vedno samo zaradi koristi, ampak predvsem zato, da se v njem gibljemo.

Zadnja leta se vsaj ponekod v Sloveniji vse več polhari. Žal je pri lovljenju polhkov vse več pijančevanja in manj gibanja in s

Delo delavske univerze »Jože Šeško« Kočevje

Živimo v času, ko se veliko piše in govori o permanentnem izobraževanju (izobraževanje, ki traja v vseh življenjskih obdobjih), o koristni izrabi prostega časa, o vsestransko razviti osebnosti.

Delavska univerza »Jože Šeško« Kočevje, ki je že s svojim statutom opredeljena kot organizacija za izobraževanje odraslih, organizira naslednje oblike:

Osnovno šolo za odrasle (7. in 8. razred)
Srednje šole:

- ekonomsko srednjo šolo (ekonomski tehnik - V. stop.)
- šolo za voznike motornih vozil (skrajšan program, trajanje 1 šolsko leto, II. stopnja)
- srednjo komercialno šolo (V. stopnja - komercialni tehnik, pogoj: končana trgovska šola)

Ko se odločate za izobraževanje, ne imejte pred očmi z dolgočasne podobe šole. Prizadevamo si, da bi izobraževanje odraslih temeljilo na izkušnjah. Vemo, da imate doma družino in da je težko sestiti v šolske klopi po napornem delu. Toda narobe je, da vedno čakamo na druge, da bodo kaj storili namesto nas. Odločite se sami in storite nekaj tudi zase.

Tečaji:

- Začetni in nadaljevalni tečaji za odrasle:
- a) nemščina
  - b) angleščina
  - c) šivanje in krojenje
  - d) strojepisje
  - e) skladiščno poslovanje
  - f) knjigovodstvo
  - g) higienski minimum
  - h) varstvo pri delu
  - i) ročno delo
  - j) za upravljalce žerjavov
  - k) za voznike viličarjev

Začetni tečaj za otroke

- a) nemščina
- b) angleščina

Delavska univerza organizira tudi družbeno-politično usposabljanje in različne seminarje.

Načrtujemo tudi vpis v Srednjo šolo strojništva in kovinarstva (nadaljevalni program za vse tiste, ki imajo končano poklicno kovinarsko šolo, smer - strojni obratni tehnik). Čakamo le na soglasje Posebne izobraževalne skupnosti za strojništvo in kovinarstvo.

V decembru bomo poizkusili organizirati **začetni in nadalje-**

valni plesni tečaj. Najti moramo le še ustrezen prostor.

Tudi za pomlad imamo pripravljene neke novosti, o katerih vas bomo obveščali v prihodnje.

V kolikor se zanimate za katerekoli od navedenih oblik izobraževanja, nas pokličite ali obiščite, kajti pestra ponudba je odvisna tudi od vaše udeležbe.

Vodja izobraževanja DU:
Lili Štefanič

Radio-klub Kočevje, Ljubljanska 26

organizira

Tečaj za radio-amaterje operaterje

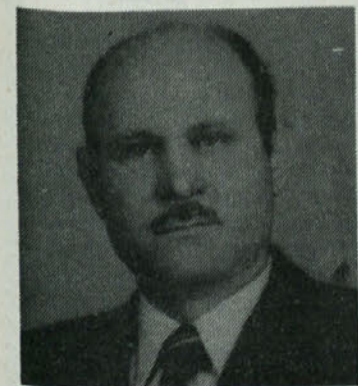
Vse zainteresirane mladinke in mladince, ki bi želeli postati radio-amaterji, vabimo na informativni sestanek, ki bo v soboto, 20. 12. 1986 ob 15.30 uri v prostorih kluba na Ljubljanski 26 (občina). Tečaj bo potekal ob sobotah.

Smoter tečaja je seznaniti se z elektroniko, radio-tehniko in telegrafijo, po opravljenem izpitu pa še z delom na amaterskih radijskih postajah. Vzpostavljali bomo zveze z radio-amaterji po svetu in si tako pridobivali informacije ter nove prijatelje.

Mako Košir in Jože Šulman

Ivanu Majcnu v slovo

29. novembra na Dan republike so se številni prebivalci, posebno pa člani delovne organizacije »Itas« Kočevje in gasilskih društev poslovili od pokojnega Ivana Majcna. Pokojnik je v povojnih letih prišel v Kočevje na delo v Rudnik rjavega premoga Kočevje iz rodne Štajerske. Že mlad se je vključil v gasilske vrste in uspešno končal šolo za gasilske podčastnike. Živel je za to dejavnost in vlagal

skrb in napore za vzgojo gasilskega naraščaja. Do smrti je bil poveljnik Gasilskega društva Rudnik - Itas Kočevje. Ob koncu junija letos je vodil tekmovalno desetino omenjenega društva na 18. srečanju rudarskih gasilskih enot SR Slovenije, ki je bilo ob rudniškem jezeru.

Bil je priljubljen član delovne kolektiva »Itas« Kočevje.

vd-

Delovni koledar SŠTUD Kočevje

Starši učencev naše šole in občani Kočevja pogosto sprašujejo po telefonu, kdaj bodo v šolskem letu 1986/87 zimске šolske počitnice. Zato smo se odločili, da vam posredujemo informacijo o šolskem delovnem koledarju.

Šolski delovni koledar za šolsko leto 1986/87 smo sprejeli 29. 5. 1986. O tem smo informirali vse učence naše šole in starše na 1. roditeljskem sestanku v šolskem letu 1986/87 - 8. 10. 1986.

Redni pouk v šolskem letu 1986/87 se je pričel v ponedeljek, 1. 9. 1986 in se bo zaključil v četrtek, 25. 6. 1986.

Zimске šolske počitnice bodo od 26. 1. do 6. 2. 1987 in bomo z rednim poukom v II. polletju nadaljevali v ponedeljek, 9. 2. 1987.

Prvomajske počitnice bodo od 25. 4. do 3. 5. 1987.

Ksenija Vidošević, prof.

Šolske aktivnosti

Moji vtisi s kulturnega dne

Tistega jutra je tiha in zapuščen železniška postaja oživela. Šolarji smo se sešli na perone. Vsak je poiskal svojo skupino in svojega tovariša ali tovarišico. Bili smo glasni in radovedni. Nekateri se še niso peljali z vlakom. Končno se je pred nami ustavila zelena lokomotiva z vrsto zelenih vagonov. Zagnali smo se proti označenim vagonom. Nekaj po osmi uri smo odrinili proti Ljubljani. Vožnja se je vlekla. Vozili smo se mimo opustelih železniških postaj. Pomislil sem na televizijsko oddajo o muzejskem vlaku, ki je vozil od Bleda do Kanala. Lepo bi bilo, če bi obnovili tudi kočevsko progo in bi spet začel voziti vlak.

Vrvež v Ljubljani je bil velik. Povzročali smo ga še mi. Bilo nas je, ko bi se usul plaz. Proti Cankarjevemu domu smo hiteli po manj prometnih ulicah. V Cankarjevem domu smo se zdrenjali skozi vhodna vrata v veliko avlo. Vodič nas je odpeljal v srednjo dvorano, nakar smo odšli v veliko dvorano na

balkon. Tu smo poslušali skladbo Rapsodični ples in pravljico Peter in volk. Po predstavi smo se spet odpravili proti železniški postaji. Prihoda v Kočevje smo bili veseli, saj smo bili spet doma. Razšli smo se v upanju, da bomo še kdaj šli v Ljubljano z vlakom.

Vlado Prebilič, 6. d

Proslava ob Dnevu republike

V dvorani gasilskega doma v Šalki vasi je bila v soboto, 29. 11. 1986 proslava v počastitev Dneva republike.

Dvorana je bila nabito polna in vsi smo nestrno čakali, kako se bo program odvijal, ki so ga pripravili otroci. V nastopajoči skupini je bilo enajst deklic. Program in vaje za nastop ter vse ostalo, kar je bilo v zvezi s proslavo potrebno, sta pripravili in vodili Jožica Letnar in Jasna Obravnič, učenki 6. oziroma 7. razreda osnovne šole Zbora odposlancev Kočevje.

S pesmijo in recitacijo so nas otroci v svojem izvajanju pope-

Tekmovanje ekip »Mladi gasilec« v Kočevju

ljali v čas NOB, ko se je rojevala naša domovina.

Proslava je bila pristrčna, takšna pač, kot jo znajo pripraviti samo otroci.

Gasilsko društvo je otroke po končani proslavi pogostilo s slaščicami. Otrokom, ki so proslavo pripravili, velja zahvala za njihovo delo. To naj jim bo vzpodbuda za še boljše delo vnaprej.

J. L.

Inštrumenti, ki predstavljajo posamezne osebe, so pravilno izbrani. Med seboj se lepo dopolnjujejo, tako da se poslušalec oziroma gledalec popolnoma živi v samo pravljico. Predstava je zato primerna tudi za preprostejšo publiko.

Igor Rauh, 8. c

22. novembra so naši cicibani postali pionirji. Šolska avla je bila polna veselih in razigranih obrazov, mi pa smo se ob tem spomnili, kako je bilo takrat, ko smo mi postali pionirji.

Ocena glasbene pravljice Peter in Volk

V Cankarjevem domu sem si ogledal glasbeno pravljico Peter in volk.

Pred pričetkom predstave je dirigent predstavil instrumente, ki sestavljajo orkester. Glavni junak pravljice je deček Peter, ki ima ob sebi zveste prijatelje: račko, ptičko in mačka. Dedek ga svari pred hudobnim volkom. Ko volk poje račko, ga Peter pogumno ujame in izroči lovčemu.

Kulturni dan

21. novembra smo imeli učenci 1. in 2. razreda OŠ Zbora odposlancev Kočevje kulturni dan. Obiskal nas je skladatelj Janez Bitenc. Razdelili so nas v tri skupine. Zbrali smo se v gimnazijski dvorani. Tovariš Bitenc je za vsako skupino posebej pripravil razgiban glasbeni program. K sodelovanju je pritegnil

vse učence in učitelje. Vsako skupino je naučil zapeti lepo novo pesmico.

Učenci 2. f razreda

Moja pesmica vojakom

Poglejte mladega vojaka, ki stoji na straži, poglejte tudi Marka, ki z leseno puško streljati vadi. Prišel bo 22. december dan vseh naših vojakov, tega dne se bodo vojaške pesmi razlegale do oblakov. Ali ste videli mladega vojaka, ki stoji na straži? Kako vesel bo tega dne, ki je posvečen naši armadi!

Mateja Starc, 6. b
Literarni krožek

Naša ura slovenščine v šolski čitalnici

2. decembra nas je tovarišica knjižničarka povabila na razgovor v šolsko čitalnico. Pripovedovala nam je o Leopoldu Suhadolčanu. Kratko nam

je opisala njegovo življenje in predstavila njegove knjige, ki jih je napisal za mladino.

Srečanje v knjižnici je bilo zelo prijetno. Tudi sama sem ljubiteljica knjig in vneta bralka.

Mateja Starc, 6. b

Kaj je zame domovina?

Domovina, hm, koliko lepega je v tej besedi. To je zlat jesenski list, s katerim se poigrava jesenski veter, to je šolska naloga, s katero se muči Peter. To so lepe, bele snežinke, ki poplesavajo po zraku, to je tudi Marko, ki si prepeva pesmi o vlaku. To je zlata svoboda, ki smo si jo priborili, to smo tudi mi, ker smo se o tem učili. Domovina je tudi strgana obleka v omari, domovina je vse, kar ni »lari-fari«!

Mateja Starc, 6. b
Literarni krožek

Gremo v Ljubljano

Zaključne priprave za izpit iz vožnje s kolesi na šolskem dvorišču. Tudi na teh izpitih je bila prisotna trema in nervoza, veselje ter žalost.

Po desetih letih ponovno v II. republiški ligi

Večletno delo na stezi kakor tudi izven nje je obrodilo sadove. Sedaj so pozabljene vse težave, katere je imel kegljaški klub v preteklosti ter vzdrževanjem kegljišča ter nenehno borbo za svoj obstoj zaradi pomanjkanja finančnih sredstev. Mesec november 1986 je za vse člane kluba mejnik, kateri mora še bolj strniti članstvo v eno celoto.

Tako dolgo pričakovane kvalifikacije za vstop v II. republiško ligo so za nami. Članska ekipa

kluba, za katero so nastopili: Pajnič Milan, Kajfež Tine, Levstik Bojan, Rački Marjan, Novak Ivan, Štricelj Gorazd in Maršič Rado, je uspela. Pot do uspeha je bila dosti bolj trnova, kakor smo vsi pričakovali. Po izredni igri v Medvodah in zmagi smo doma popolnoma zasluženo izgubili. Odločalo je šele tretje srečanje na kegljišču Ingrada v Celju. Zmaga v Celju z dvema kegljema razlike nas je ponovno pripeljala med najboljše klube v Sloveniji.

Rezultati kvalifikacij:

– v Medvodah
SIMON JENKO : KOČEVJE
4978 : 5066
(Štricelj 806, Novak 854, Rački 859, Levstik 847, Kajfež 847, Krže 853, rez. Maršič)

– v Kočevju
KOČEVJE : SIMON JENKO
4982 : 5157
(Štricelj 819, Novak 783, Rački 845, Levstik 870, Krže 833, Kajfež 832 rez. Pajnič)

– v Celju
KOČEVJE : SIMON JENKO
5097 : 5095
(Pajnič 848, Levstik 834, Rački 839, Novak 848, Krže 859, Kajfež 869 rez. Maršič).

Istočasno z velikim uspehom pa smo zašli v težave, za katere sami ne vemo, kako jih bomo rešili. S sklepom tekmovalne komisije nam bodo verjetno sodili sodniki iz Ljubljane ali celo iz še bolj oddaljenega kraja. Ker že od samega začetka avtomatizacije kegljišča ne delajo totalizatorji, smo že prikrajšani za lažji in normalni trening. Ker za to investicijo ni potrebnih sredstev, smo s prošnjo na predsedstvo Kegljjaške zveze Slovenije poskušali doseči delegiranje domačih sodnikov.

Odgovor KZS še pričakujemo. V slučaju negativnega odgovora bomo nujno potrebovali ca 20 st. milijonov, samo za sojenje v II. ligi. Ako teh sredstev ne bomo imeli, bomo verjetno primorani izstopiti iz dolgo pričakovane lige. Usoda kluba bi po tem koraku bila negotova, kar bi bila po več kot dvajsetih letih neumornega dela velika škoda.

Vzporedno s pripravami in kvalifikacijami je potekala tudi super liga za prvaka Kegljjaške zveze Ljubljana. V konkurenci ekip Gradisa, SCT Ljubljana, Hidra in Donita iz Medvod ter Tekstil Slovana, smo na petih kegljiščih dosegli skupno 24 490 kegljev in verjetno dosegli 5. mesto, kar je zelo uspešno.

Drugo moštvo članov je nadaljevalo tekmovalje v II. ligi KZ Ljubljane ter doseglo naslednje rezultate:

KOČEVJE : ZASTAVA AVTO
4901 : 4867

(Arko 802, Kočevar 835, Zorec 792, Adlešič 850, Štimec 790, Sevenšek 832)

TEKSTIL : KOČEVJE
4795 : 4625

(Arko 752, Kočevar 788, Kosten 844, Zorec 722, Vodopivec 749, Sevenšek 770)

RIKO : KOČEVJE
4862 : 4814

(Kočevar 810, Arko 832, Zorec 786, Vodopivec 821, Kosten 754, Adlešič 811)

KOČEVJE : ROGOVILC
4881 : 4969

(Legan 839, Arko 820, Kočevar 386, Vresk 842, Adlešič 800, Zorec 791, Kosten 403).

Kljub ne preveč vzpodbudnim rezultatom prihajamo v sezono 87 z upanjem na boljše. K treningu se vsak dan pristopa bolj resno in zagnano, kar mora prinesiti tudi boljše rezultate. V klub so pristopili tudi nekateri talentirani kegljači, kar daje še dodatno upanje v boljši jutri, tudi za uspehe drugega moštva.

Članice tekmujejo po izpadu iz II. republiške v I. ligi KZ Ljubljana. Po dveh kolih ter dveh zmagah proti Iliriji v Ljubljani in Medvodam v Kočevju bi bilo vse, razen prvega mesta, neuspeh. Prvo mesto v tej ligi jim ponovno omogoča nastopanje v II. republiški ligi, seveda preko kvalifikacij. Vzporedno s tekmovaljem v I. ligi KZL poteka tudi super liga KZ Ljubljana, kjer nastopajo: Gradisa, SCT Ljubljana, Slovan Ljubljana, Kamnik, Rogovilec in Kočevje. Zmaga proti Gradisu v Ljubljani nam ponovno vrača upanje, da bomo v Kočevju še vedno imeli zelo dobro ekipo

članice, kar je že tradicija od osnovanja kluba dalje. V klubu se še vedno trudimo, da pridobimo nekaj novih članic, kar nam v zadnjem času tudi uspeva.

Starejši člani kluba so za letos s finalnim četverbojem med Jesenicami, Kranjem in Ljubljano v Kočevju končali letošnje tekmovalje. Organizacija tekmovalja v Kočevju je bila odlična.

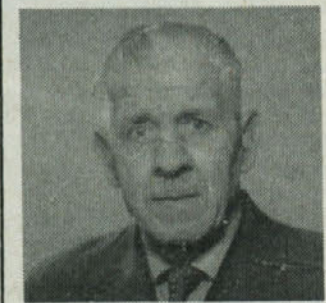
Drugo mesto ekipno in drugo mesto med posamezniki (Legan) je še dopolnilo zadovoljstvo organizatorja.

Jože Kozina

Pred 40 leti

Pred štiridesetimi leti je Ivan Valič zbral okoli sebe ljudi, ki so bili predani motorizaciji. Z neuklonljivo voljo in zagnanostjo so se lotili usposabljanja avtomobilov, vojnih trofej, ki so prepotovale celo Evropo in končale svojo pot na našem ozemlju.

Z usposobitvijo enega avtomobila in zagotovitvijo pogonskega goriva so bili podani pogoji za pričetek delovanja na novo ustanovljene Avtomobilistične moto-klistične sekcije.

Pričeli so se šolati prvi povojni kadri za potrebe kmetijstva, razvijajoče se industrije in zametkov avtomobilskega transporta. Kljub skromnim materialnim možnostim so bili doseženi rezultati nad vsakim pričakovanim.

Postopno so se izsolali vojniški kadri in postopno je začel omamljati vonj bencina vse več in več ljudi. Vse bolj smelo so se zastavljali programi nadaljnega razvoja motorizacije.

Da bi se podrla nekatere barijere čudnega gledanja na razvoj motorizacije, zlasti v odnosu do privatne lastnine, je bilo potrebno v ljudeh vzbuditi čim močnejšo željo po vožnji, po posesti motornih vozil.

Prav s tem namenom je zato Ivan Valič že leta 1948 organiziral v Kočevju prve hitrostne dirke motoristov. Dirk se je udeležilo na različnih znakah motorjev več tekmovalcev, med njimi domačini: Ivan Valič, Maks Magušar, Vinko Muhič, Franc Drobnič in nekateri drugi. Ti so v zadovoljstvo gledalcev prebili led na področju moto tekmovalnega športa, ki je v Kočevju 1959 dosegel svoj vrhunec z ekipo devetih tekmovalnih motorjev. Ivan Valič pa je bil vseskozi mentor tekmovalcem Kočevja in istočasno odličan mehanik, ki je z izrednim posluhom pripravil motorje za tekmovalje.

Leta 1959 je bilo prelomno leto, ko se je pri večini družtev v Sloveniji opustil vrhunski moto šport. Formirale so se vojaške avto šole. Med njimi je bila med najboljšimi prav avto šola v Kočevju, ki je delovala vse do leta 1967.

Danes pa so potrebe občanov povsem drugačne in je temu primerno prilagojena celotna dejavnost vseh avto moto društev v Jugoslaviji.

V.

Rokometašice uspešne

Prizadevno in trdo delo rokometnašic na treningih v jesenskem delu 1986 je obrodilo temu primerne sadove. Končan je jesenski del tekmovalne sezone za pionirke, mladinke in članice.

Zelo uspešno so zastopale kočevski rokomet pionirke, saj so osvojile 2. mesto v SR Sloveniji. Vrstni red je bil sledeči: 1. Kranj, 2. ITAS Kočevje, 3. Olimpija, 4. Novo mesto. Rezultati kočevskih pionirk na finalnem turnirju, ki je bil v Ribnici, so bili: ITAS Kočevje : Olimpija 7 : 5, ITAS Kočevje : Kranj 10 : 13, ITAS Kočevje : Novo mesto 18 : 7. Najboljša igralka je bila Guštin Maja in najboljša vratarka Stefanišin Sergeja – obe iz Kočevja. Drugo mesto so si priborile naslednje pionirke: M. Guštin, S. Stefanišin, M. Dragičević, U. Lindič, D. Kersnič, M. Klančar, J. Obranič, S. Durič, L. Dragičević, Mrda, A. Zatlter, Legrart in sestri Žagar. Uspeh pionirk je rezultat vloženega dela na treningih, saj so redno trenirale 4 krat tedensko na zunanem rokometnem igrišču, sedaj (v zimskem času) pa so ti treningi bistveno okrnjeni, saj imajo vse ženske selekcije le dva termina na teden v premajhni dvorani.

Mladinke, ki postopoma popolnujejo člansko ekipo, so po jesenskem delu tekmovalja na 5. mestu v republiški ligi med 12. ekipami. Pri mladinkah ni v prvem planu rezultat – uvrstitev, ampak izpopolnjevanje tehnike, individualne in kolektivne taktike oziroma z drugimi besedami povedano – nabiranje izkušenj (»rutine«) za članske tekme.

Zelo dobre rezultate je dosegla v jesenskem delu tekmovalja v I. republiški rokometni ligi ženska članska rokometna ekipa. Po jesenskem delu tekmovalja je ekipa ITAS Kočevje na odličnem 3. mestu, čeprav bi bila z nekoliko več športne sreče lahko še višje. Vrstni red po končanem jesenskem delu tekmovalja v I. republiški roko-

metni ligi za ženske je naslednji: 1. Kranj – 19 točk, 2. Novo mesto – 17, 3. ITAS Kočevje – 16 (263 : 243), 4. Branik – 14, 5. Iskra – 14, 6. Alples – 11, 7. Olimpija – 10, 8. Burja – 10, 9. Mlinotest – 9, 10. Paloma – 4, 11. Veta – 4, 12. Ferrotehna – 3. Tretje mesto so si priborile naslednje članice: Jerič M., Jerič S., Filipovič J., Bejtovič I., Zalar Z., Fajfar A., Križman A., Klarič A., Vuk A., Saftič S., Kure A., Abramovič M. V kadetski reprezentanci SR Slovenije, ki je osvojila 1. mesto na turnirju AVNOJ v Jajcu, je nastopala tudi vratarka iz ekipe ITAS Kočevje Julija Filipovič.

Ženska članska ekipa bo 17. decembra odigrala polfinalno tekmo pokala mladosti SRS z ekipo Belinka – Olimpija v Ribnici. V petek, 26. 12. bo organiziran novoletni turnir, na katerem bodo v decembru udeležile odprtega prvenstva Slovenije v Novem mestu. Ob prehodu na dvoimenski pouk v osnovni šoli so se pogoji za delo s pionirkami ŠSD zmanjšali na ničlo, saj nimajo pionirke ŠSD v rokometu nobenega termina za treniranje v dvorani. To pa kaže na žalostno prihodnost oziroma postopno padanje kvalitete ženskega rokometna v Kočevju.

Ivan Žerjav

Rokometna ekipa pionirk druga v SR Sloveniji

Zaključen jesenski del tekmovalja v rokometu za moške ekipe

Rokometaši RK ITAS – Kočevje so uspešno zaključili jesenski del tekmovalja v II. SRL – center. V enajstih kolih so doživeli tri poraze, dvakrat igrali neodločeno in šestkrat zmagali, tako da so s štirinajstimi točkami na 4. mestu.

Priložnost za višjo uvrstitev so si pripravili sami, z dvema porazoma na svojem igrišču (proti RK MOKERC – KIG in DINOS – SLOVAN), s tem pa verjetno tudi možnost za uvrstitev v višji rang tekmovalja. Zmaga se je nasmihala tudi na obeh tekmah, ki sta se končali neodločeno. Neizkoriščeni sta ostali sedemmetrovki v zadnjih trenutkih tekem, to je proti RK Škofljica in RK FEROTEHNA (obe v gosteh).

Po daljšem času so v matičnem klubu zbrani vsi igralci, tudi tisti, ki so nastopali za RK INLES, še vedno pa nam pomaga bivši igralec RK INLES Putre Rudi, tako da imamo dovolj širok izbor kvalitetnih igralcev, ki so sposobni doseči še boljše rezultate.

Kljub vsemu smo z uvrstitvijo zadovoljni; od prvega na lestvici RK TERMOPOLO nas loči 5 točk, od drugega RK FEROTEHNA pa samo ena točka. Moštvo so pestile poškodbe, igralci pa so imeli tudi službene in vojaške obveznosti, zaradi česar večina tekem ni bila odigrana v najboljši postavi.

Na nekaterih tekmah so kvaliteto igre pokazali tudi mladinci, ki so v svoji konkurenci med enajstimi moštvi na 5. mestu, kar je glede na to, da so v povprečju mlajši od svojih nasprotnikov, tudi uspeh.

Razveseljivo je, da se povečuje število mladih, ki želijo igrati rokomet in tudi število tistih, ki ga prihajajo gledat. Pogoji za delo v klubu se ravno tako izboljšujejo. Velik problem pa je še vedno prostor za treni-

ranje. Zavedamo se, da v Kočevju ni možnosti za pridobitev dvorane, ki bi ustrezala za igranje rokometna, velika pridobitev za nas pa bi bila že razsvetljava na igrišču. Take dvorane oz. razsvetljave imajo že mnogi manjši kraji od Kočevja. V jesenskem in spomladanskem času zaradi teme komaj odigramo dve tekmi, tema pa nam omejuje tudi čas za treniranje. Dodatne težave nam je povzročil dvoimenski pouk v osnovni

šoli, tako da so pionirji trenirali vsak drugi teden, sedaj pa še to ne. Delno smo si prejšnja leta lahko pomagali z dvorano, ki pa je letos zasedena z drugo izmenno osnovne šole. To nam pogojuje razlike v kvaliteti med našimi kategorijami mlajših igralcev in drugimi, ki trenirajo tudi do štirikrat na teden. Če ni kvalitetnih mladih igralcev, čez nekaj let ne bo kvalitetnih starejših igralcev, s čimer pa se ogroža obstoj rokometna.

Nagradna križanka

	TEMELJNA ENOTA KAKE ORGANIZAC.	SLAVISTIČ. REVIIJA	ZDRAVILO	OČANEČ	VREČI ČEZ GLAVO NAZAJ	SORODSTVEN PODOBEN	VRETA JUH	IZVRŠNI ODBOR	KILOVOLT-AMPER	ŽILA OD-VODNICA	POLJSKO PLEMSTVO	ENAKA SAMOBL.	LJUDSKA TEHNIKA SLOVENIJE	JOKANJE
	NALEZL. OTROŠ. BOLEZEN													
JANUAR														
VELIKA NAGRADA		GL. MESTO EGIPTA						DOLGOREPE PAPIGE				SMUČAR. KLUB		
BREZALK. PIJAČA		ULIČNA PRODAJNA HIŠICA	TUŠAR ŽARO	AM. KEMIK, CARL, NOBELOVEC	ETNIČNA SKUPINA V J. AMERIKI			TORIJ	DELAVKA V MLEKARNI			NAPOVE-DOVALKA KOROŠEC	MESTO IN PRISTANIŠ. NA ŠVEDSKEM	GLAVNI GRADBENIK STAVBENIK
LJUBKOVAL Ž. IME					LITERARNA ZVRST									
VELIKE SKUPINE LJUDI					ZLITINA CERIJA IN LANTANA		ALUMINIJ	JAPONSKI REŽISER KUROSAVA		OBER	BRUSNI KAMEN			
KRATICA ZA SKRIVNO FRANCOŠ. VOJAŠKO ORGANIZ.			KLIMAKTE-RIJ					ELZA OBEREIGNER			USNJE			
ŠPORTNIK, KI BOKSA			OZKA IN GLOBOKA DOLINA			SPODRSLJAJI		VEZNIK			PRIPADNIK INKOV			
ČAJEVEC RUDI		IZVIRNOST				NJEGOŠEVA PESNITEV						LITIJ	ORGAN. ZA GOSPODAR. SODELOVAN. IN RAZVOJ	
KDOR AGITIRA		Ž. IME						LETEČA TELESA NA RAKETNI POGON						
UPI				LAHEK ŠP. ČOLN NA ENO VESLO	VODNE ŽIVALI	MESTO V ZAH. TURČIJI		SL. FILM				KAMNINA, KALCIJEV SULFAT	CIK ...	
UMRLI GRŠKI LADJAR, ARI							SRBSKO M. IME					SREDSTVO ZA RAZKUŽEVANJE		
OSEBNI ZAI MEK		IZDELOVA-LEC KALKULACIJ					REKA V BOSNI					ATLETSKI KLUB	DRUGI NAJVEČJI PLANET SONČNEGA SISTEMA	VINOROD. RASTLINA
VLADIMIR ZAHAROV		VNETJE ŽRELA								LISTNATO DREVO				
KRATICA ZA GRŠKO NARODNO-OSVOBOD. FRONTO		KRATICA ZA BORO						DELAVEC V TISKARNI						
SLOVENIJA CESTE TEHNIKA			FILMSKA ZVEZDNICA					ŽIGA KRALJ						
EUGENE IONESCO		ELEMENT	OSEBNI ZAI MEK				DEL VOZA					TURŠKI, VELIKAS	TONÉ TOMŠIČ	
LJUBČEK		UČENJE	EDWARD BRITTEN				MAJHNA KRAVICA						GERMANIJ	
DEL IMENA AM. MESTA ... RIDGE INŠTIT. ZA JEDRSKO FIZIKO					DRŽAVA V SREDNJI AMERIKI	MESSINA								AVSTRIJA
			PEVKA FALK					AZIJSKA VELIKA DIVJA MAČKA						
								OČE				NATRJ		

Rešitev križanke pošljite na naslov OK SZDL Kočevje, Ljubljanska 7, 61330 Kočevje, do 10. januarja 1987.

NAGRADE:

1. nagrada 5.000 din; 2. nagrada 3.000 din; 3. nagrada 2.000 din.

Uredništvo želi vsem reševalcem in ostalim

SREČNO IN USPEŠNO LETO 1987.

zanimivosti v besedi in sliki

90 let
elektrike v Kočevju

19. novembra je poteklo natanko 90 let, odkar je v Kočevju zasvetila električna luč. Ob tej priložnosti je muzej z manjšo razstavo fotografij in dokumentov prikazal pionirsko delo v elektrifikaciji našega mesta. Kočevje je prvo v celoti elektrificirano mesto na področju Elektra Ljubljana.

Leta 1896, ko se je v Kočevju gradil vodovod, so se mestni očetje odločili tudi za preskrbo mesta z električno energijo. Parni stroj, ki je pogajal vodovodno črpalko, je bil hkrati tudi pogonski stroj za dva dinama, skupne moči 80 kW ter napetosti 2 x 150 V, ki sta proizvajala enosmerni tok. Ta je obratoval do leta 1912, ko so ga zamenjali z dieslovim motorjem. Z vodo in elektriko so bile preskrbljene naslednje ulice, trgi in predeli mesta: Ljubljanska cesta, Glavni trg, Promenadni trg, Podgorska ulica, Široka ulica, Cerkevna ulica, Grajska ulica, Šolska ulica, Ozka ulica, Vodna ulica, Reška cesta, Maierhof (Pristava) – to je današnja Tesarska ulica, delavske hiše in Gnadendorf – današnja Šeškova ulica.

Poraba elektrike in vode je z leti stalno naraščala. Zaradi dotrajnosti diesel motorja, ki je obratoval že celih 18 let, je nastala bojazen, da bo mesto, če stroj odpove, ostalo brez elektrike in vode.

Izrabljenost elektrarne, previsoki stroški za njeno obnovo, ki jih občina sama ne bi zmogla, ter sploh dvomljiva rentabilnost male lastne elektrarne so ravnateljstvo mestne elektrarne prisilile, da se je začela pogajati za oddajo električnega toka iz omrežja dravske banovine ali iz omrežja rudnika premoga Kočevje, ki ga je upravljala Trboveljska premogokopna družba. Občinski odborniki so 8. julija 1931 razpravljali o obeh ponudbah. Ob enakem številu glasov za in proti je župan mesta Kočevje Kostanjevec Maks z

enim glasom večine odločil za priključitev na električno omrežje KDE – Kranjskih deželnih elektrarn.

Po pogodbi s KDE naj bi se dotrajana električna mreža modernizirala in uredila za daljši čas, kar je bilo ekonomsko zelo upravičeno. Preureditev omrežja naj bi se izvršila do konca oktobra leta 1932; takrat naj bi KDE prevzele preskrbo Kočevja z električno energijo visoke napetosti.

Zaradi gospodarskih razmer in denarnih težav pa dela niso bila opravljena do določenega roka. Tako so KDE novembra 1932 leta prevzele obstoječe omrežje in elektrarno kot enkratni prispevek občine Kočevje za priključek na banovinsko električno omrežje ter dobavljale enosmerni tok še vse do leta 1934, ko je bil zgrajen visokonapetostni daljnovod od

Grosuplja do Kočevja v dolžini 52,5 km. Mesto Kočevje pa je bilo priključeno na izmenični tok natanko 4. oktobra 1934 leta od 18. ure dalje. Do omenjenega datuma so morali vsi prejemniki preurediti na lastne stroške vse za tok visoke napetosti neuporabne hišne instalacije, zamenjati pa so morali tudi vse števec, žarnice in aparate.

Javna čestna razsvetljava je bila dokončana še kasneje – proti koncu leta 1934 – zaradi težav z dobavo kabla. Ta se je podaljšala še do Mahovnika, Šalke vasi in do občinske meje proti Livoldu.

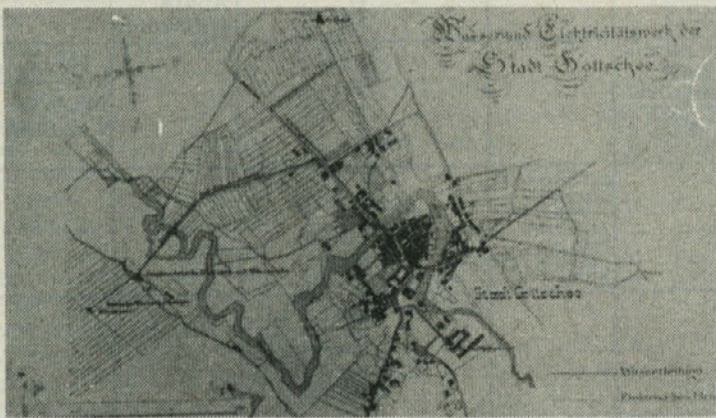
Na veliko veselje prebivalcev je zasvetila električna luč leta 1939 tudi v Stari cerkvi z okolico. Istega leta je bil zgrajen tudi visokonapetostni priključek

s transformatorsko postajo v bližini Zdravičeve gostilne nad mostom v Dolgi vasi, ki je dobavljal elektriko tudi do Livolda.

In kakšne so bile cene za posamezne odjemnike? Po pogodbi so znašale za hišno razsvetljava 3,25 din za kW uro, za javno razsvetljava 1,63 din za kW uro, za obrt pa 1–2 din za kW uro glede na porabo. Cene so bile odvisne od gibanja tečaja med vrednostjo dinarja in švicarskega franka na borzi v Zürichu.

Elektro Kočevje ima še danes litoželezni kandelaber iz leta 1896, ki so mu delavci Elektra dali prvotni izgled; lahko si ga ogledate pred upravnim poslopjem.

Kulturni center Kočevje – Muzej

Gremo v kino

Četrtek, 18. 12. in petek, 19. 12. 1986

Pizza cinnction ameriško italijanski kriminalni film
Film je prejel nagrado za režijo na Berlinskem festivalu 1985. leta.

Sobota, 20. 12. in nedelja, 21. 12. 1986

Avanture Gwendoline francoski pustolovski film
V filmu nastopa Tawny Kitaen v glavni vlogi.

Ponedeljek, 22. 12. 1986

Gremo naprej jugoslovanski mladinski, komedija
To je prijeten, edukativen film, ki ga predvajamo v počastitev Dneva JLA. Film je prejel nagrado UNICEF. Je film, ki nas vrača v ganljivo, nepozabno obdobje, čas osvoboditve in osvobajanja. Obuja otroške spomine na kruti, brezobzirni čas, ki je pustil globoke sledove v občutljivi nežni duši celih generacij, katerih otroštvo je ranila vojna. Hkrati pa film zajema spomin na čas naznanjanja novega atomskega obdobja. Film prikazuje tudi problematiko šolskih klopi in temo, da ima dober učitelj vedno podporo pri svojih učencih.

Torek, 23. 12. 1986

Zaljubljeni poletja ameriško erotično avanturistični
Filmska zgodba se dogaja na grškem otoku Santorini, ki je shajališče mladine iz vsega sveta, ki tu uživa ob toplim morju, temperamentni grški glasbi in druženju s sovrstniki.

Sreda, 24. 12. in četrtek, 25. 12. 1986

Dobrodošli mister Chance ameriška komedija
Zaradi izredne dolžine filma bo pričetek prve predstave ob 17. uri. Film je politična satira, v kateri je Peter Sellers izrazil svojo poslednjo veliko kreacijo. Film je prejel številne nagrade.

Petek, 26. 12. 1986

Smrtonosni laser ameriški kriminalni film
To je dinamični kriminalni film, poln napetosti in akcije, ki do zadnjega trenutka ohranja gledalčev občutek negotovosti.

Sobota, 27. 12. in nedelja, 28. 12. 1986

Imperij vrača udarce ameriški znanstveno fantastični film
To je film iz serije Vojna zvezd (večkrat nagrajeni). Zaradi dolžine filma bo prva predstava ob 17. uri.

Ponedeljek, 29. 12. in torek, 30. 12. 1986

Poročna zveza ameriška ljubezenska komedija
Od 22. do 29. decembra bomo predvajali risanko ČIČA MIČA – NARISANA PRAVLJICA. To je program risanih filmov s klasičnimi bajkami, kombiniran z novo serijo o simpatični ptici, ki ji otežuje življenje premeteni črv.
Kulturni center – Kino Kočevje

Spomeniki NOB na Kočevskem

Grobница – kostnica –
176 padlih borcev na mestnem
pokopališču v Kočevju

Opisovanje, da je kočevska posejana z grobovi borcev, padlih v narodnoosvobodilni borbi in revoluciji, ni le simbolična, temveč čista resničnost.

Po izselitvi Kočevskih Nemcev ali Kočevjarjev v pozni jeseni 1941 in v januarju 1942 je ostalo na ozemlju današnje Kočevske le okoli 8000 prebivalcev (12.000 Kočevjarjev se je izselilo v Raih). Od tega je izgubilo življenje med NOB 2000 ljudi vseh starosti, slojev in porekla ali polnih 25 %. Največ ljudi je izgubilo življenje v triletnih borbah v partizanskih enotah.

Znano je, da so se spomladi in poleti 1942 osnovali na Kočevskem mnoge partizanske enote, v katere so vstopali številni prostovoljci iz Kočevskih vasi, mesta, Rudnika, Obkolpja ter Poljanske in Dragarske doline.

Partizani – prostovoljci – so vstopali v enote Notranjskega odreda, Kočevskega odreda, Dolenjskega odreda, Zapadno-dolenjskega odreda, Belokranjskega odreda in v hrvaški Primorsko-gorjanski odred. Iz teh odredov so se kasneje formirale udarne partizanske brigade: Tomšičeva 16. julija 1942 v vasi Cesta pri Starem logu, Cankarjeva 28. septembra 1942 v Lapinjah nad Kolpo, Serčerjeva 6. oktobra 1942 na Mokru,

Deveta-Kočevska septembra 1943 v Kočevju itd.

Dokumenti pričajo, da je samo drugi bataljon Kočevskega odreda štel julija 1942 800 mož, vse enote Kočevskega odreda pa preko 2000 borcev (dr. Metod Mikuš). Številni možje, žene in dekleta in tudi otroci pa so bili v službi narodne zaščite, aktivisti OF, v narodnoosvobodilnih odborih; delovali so kot kurirji, obveščevalci in vodiči, kjer je bilo tudi mnogo žrtev.

Italijanski okupator je povsod na zasedenem ozemlju izvajal nasilje nad civilnim prebivalstvom. V Roški ofenzivi so Italijani 16. avgusta 1942 v Starem logu ustrelili 74 talcev; morili so ob Kolpski dolini, ob Čabranki, Dragarski dolini in drugod. V internaciji na Rabu – otoku smrti – je umrlo na desetine ljudi, med njimi tudi starčki in otroci.

Največ žrtev pa so terjale neprestane borbe partizanskih odredov in brigad. V situacijah, ki so vladale v času nenehnih bitk in pohodov, ni bilo moč pokopati vse padle borce na pokopališču ali v grobnice. Mnogo borcev je bilo pokopanih na samih bojiščih v skupni grob ali posamezno. Nekateri grobovci so bili označeni, ali pa tudi ne; vse je bilo odvisno od oko-

liščin. Dokumenti ali zapisi o padlih se niso vsi ohranili. Zato smo imeli – in še imamo – grobove in grobišča z napisom, da je to grob neznanega partizana. Neidentifikacijo pokopanih partizanov pa je določala tudi okoliščina, da se okupator ne bi zanašal nad svojci padlega partizana.

Delovne skupine, ki so opravljale prekope – bili so to borci in bližnji prebivalci – so se morale ravnati po sanitarno-higienskih predpisih (po znatno elastičnejšem in hitrejšem postopku kot to poteka danes).

Zaradi neprimernih lokacij partizanskih grobov se je kmalu po osvoboditvi pričelo s prekopavanjem padlih borcev. V kočevskem okraju se je s to akcijo pričelo oktobra 1948 in nadaljevalo spomladi 1949. Akcijo je vodil Okrajni odbor Zveza borcev. Terenske razmere, zlasti razsežnost Kočevskega okraja, slabe prometne sredstev so zelo otežkočale prekopavanje. Posmrtno ostanke borcev – bile so v glavnem le kosti – so bile položene v majhne krste, dolge do 90 cm. O tej akciji je bila obveščena širša javnost, zlasti svojci, in vsi tisti, ki bi lahko pomagali pri identifikaciji izkopanih posmrtnih os-

tankov borcev. Prepoznavanje je otežkočalo dejstvo, da partizani sploh niso smeli imeti pri sebi dokumentov ali listin, ki bi dokazovali, za katero osebo gre. Vkljub temu je uspelo identificirati nekaj borcev. V tem slučaju so svojci odpeljali padlega borca, kamor so želeli.

Krste so bile položene na dolgi katafalk v Šeškovem domu. Od tod je šel sprevod na

partizansko pokopališče na Trati. Oktobra 1948 je bilo pokopanih na Trati 82 borcev, spomladi 1949 pa naslednjih 85.

Načrt za partizansko pokopališče in spomenik na Trati je izdelal ing. arhitekt Milan Bižal. Spremenjene okoliščine ter prostorsko planiranje in urbanizem so narekovali, da se partizansko pokopališče na Trati ukine in umakne. Tako je prišlo do

ponovnega prekopa 1968. leta. Posmrtni ostanki 167 borcev s partizanskega pokopališča na Trati so bili premeščeni v grobnico oz. kostnico na novo mestno pokopališče. Načrt za grobnico je izdelala ing. arhitekt Marjeta Rupnik. Spomenik – obelisk pa je delo akademskega kiparja Staneta Jarma.

Izvedba oz. postavitve spomenika pa ni bila v celoti izpeljana po zasnovi avtorja tov. Jarma, ker so nekatere objektivne okoliščine (tudi časovna stiska) preprečevale popolno dokončanje projekta. V obelisk bi morale po zasnovi kiparja biti vdolane v horizontalni legi še tri skulpture, ki bi predstavljale mrtve partizane.

V poglobljenem delu grobnice so shranjene kosti vseh 167 padlih borcev. Na pol metra visokem dvignjenem masivnem podstavku je položena velika marmorna plošča (3 x 2 m) z vklesanimi imeni znanih padlih borcev. Na plošči je vklesano tudi posvetilo, ki ga je napisal pisatelj France Bevk:

SLAVA BORCEM, KI TU
SPLIJO MED VRHOVI IN
GOZDOVI, BRATJE V BOJU,
BRATJE V SMRTI KOT
ENE MATERE SINOVI.

Odkritje spomenika je bilo na praznik občine Kočevje in ob petindvajsetletnici zasedanja Zbora odposlancev slovenskega naroda – 3. oktobra 1968. Odkril ga je narodni heroj Jože Boldan-Silni.

Spomenik – obelisk in kamnita grobnica verno izpričujejo resničnost, da je socialistična Jugoslavija zgrajena na krvi in kosteh najboljših sinov in hčera naše domovine.

Nace Karničnik

